Občanské sdružení Drobné památky severních Čech

ALMANACH

2006

Česká Lípa duben 2007

Obsah

Slovo k Almanachu 2006… 3
Kaple v Janovicích v Podještědí 3
O sdružení 6
Přehled opravených drobných památek 8
Popisy opravených drobných památek 9
Opravy kostelů na Českolipsku 41
Ze života sdružení - přehled akcí 52
K dějinám obce a kostelíka sv. Jiří na Hradsku u Mšena 72

Útěk svaté Rodiny do Egypta
Reliéf u Mařeniček

Obrázek na titulní stránce: polní kaple u staré cesty z Častolovic do Manušic

Slovo k Almanachu 2006

V roce 2006 se naše občanské sdružení opět soustředilo kromě oprav a dokumentace drobných sakrálních památek, kterých bylo opraveno několik desítek, také na získávání finančních prostředků na obnovu zdevastovaných kostelů a kaplí. Podařilo se pomoci farnostem v získání finančních prostředků na kostely v Brenné, Stvolínkách, Pavlovicích, Drchlavě, Chlumu a Kruhu u Doks. U kaple v Horkách se po opravě střechy pokračovalo opravou fasády. Na kapli sv.Valentýna v Novém Šidlově, která je naším majetkem, se začalo s opravou krovu. Od farnosti v Dolní Krupé jsme dostali zapůjčenou místní faru, kterou se nám podařilo zařídit tak, aby se dala využívat k různým účelům. Bohužel zatím není využívána úplně podle našich představ. V květnu jsme v České Lípě spolupořádali velice úspěšnou konferenci o drobných památkách, nazvanou „Kaplička na návsi, křížek v polích“, které se zúčastnilo 63 zájemců z celé ČR. Z konference byl vydán i almanach příspěvků. Naše sdružení pomáhalo také radami a zkušenostmi při vzniku dvou občanských sdružení ve Šluknovském výběžku.

Činnost v roce 2006 byla opět velmi bohatá a proto bych chtěl poděkovat všem, kteří se na ní jakýmkoli způsobem podíleli, a pevně věřím, že i rok 2007 bude tak bohatý jako rok předcházející.

Miroslav Pröller
předseda občanského sdružení

Kaple v Janovicích v Podještědí

(převzato ze sborníku *Mitteilungen des nordböhmischen Excursions Club*)
Napsal: Ferdinand Thomas - přeložil: Antonín Sáček

Na horním konci Janovic se u selského stavení č. 60, těsně u nové okresní silnice z Rynoltic nachází kamenná kaple, jejíž zvon zvoní každé ráno, poledne a večer, jakož i v případech úmrtí a pohřbů, a proto ji lze označit jako místní kapli. Není ale majetkem obce, jejím vlastníkem je majitel hospodářství č. 60, na jehož pozemku byla před 160 lety postavena.

Během té doby již byla střecha opakovaně vylepšována a zvon už po dvakráte přelit, vnitřek ale doposud nedoznal žádné podstatné změny. Jako dopisovatel c. k. ústřední komise pro památkovou péči jsem v posledních letech opakovaně upozorňoval na nutnost obnovy, při níž se také počítá s podporou majitele.

O této kapli je možno nalézt v pamětní knize, založené roku 1836, následující záznamy: Již v roce 1736 postavil majitel statku č. 60, Johann Scholze na vlastní náklady na svém pozemku u silnice, vedoucí z Janovic do Rynoltic, dřevěnou kapli se zvoncem. Doloženo je to věrohodným ústním podáním i na samotném zvonci; neboť na jeho vnější straně nahoře je nápis: „Johann Scholze mne nechal ulít 1736“ a na každé straně je ozdoben vyobrazeními: krucifixem, sv. Janem Křtitelem, sv. Janem Nepomuckým a sv. Barborou. Tato kaple se však v roce 1752 při silném orkánu zřítila a děvečku, sloužící v č. 60, která kolem zrovna v tu chvíli nesla krmení, zranila takovým způsobem, že zůstala doživotně mrzákem. Jmenovala se Dorothea Teubnerová a narodila se v Rynolticích č. 60. - Po zřícení staré kaple vystavěl 24. června 1753 týž Johann Scholze k uctění hořkého utrpení a smrti Ježíše Krista a bolestné matky Marie z vlastních prostředků dodnes (1836) stojící kamennou kapli. Novou stavbu posunul o 4 lokte dále do své zahrady, zvnějšku ji opatřil dvoukřídlými dveřmi, věžičkou, do níž pověsil zvonec ze staré kaple, a uvnitř oltáříčkem s vyřezávaným křížem. Dne 14. října 1754 byla nová kaple vysvěcena veledůstojným panem krajským děkanem z Liberce P. Antonem Kopschem za přítomnosti Jeho Excelence vysoce urozeného pana Filipa Josefa hraběte z Gallasu. - Johann Scholze hned složil na udržování této kaple 50 zlatých a 31. prosince 1760 k tomuto kapitálu přidal ještě 150 zlatých s tím, že kdo vyzváněl při bouřkách, měl z úroků obdržet ročně 2 zlaté, a kdyby Johann Scholze již více nechtěl anebo nemohl zvonit Ave Maria, měl by 3 zlaté ročně obdržet ten, kdo by toto zvonění zařídil. - Johann Scholze zemřel ve věku 57 let 21. ledna 1763 a 24. dne toho měsíce byl pochován na hřbitově v Žibřidicích. Důkaz o tom je uchován v pamětní knize na žibřidické faře, na obraze, nacházejícím se v kapli, na zvonci a konečně pak v ústním podání v rodině zesnulého Johanna Scholze, jehož vnuci ještě žijí, a jeden z nich - mužského pohlaví - vlastní realitu č. 60, ale nese jméno Schwarzbach, neboť jeho děd Scholze byl z matčiny strany.

V roce 1810 bylo ze jmění kaple použito 384 zl. 17 kr. k její renovaci a ke konci roku 1835 z něj zbývá ještě hotovost 67 zl. 32 kr. 3 f. vídeňské měny, která je zaúčtována v kostelní pokladně panství ve Lvové.

Zvon z kaple byl v noci 24. srpna 1829 neznámými pachateli odcizen a odnášen směrem k Valdovu, jistý Liebig z Rynoltic č. 36 ale zloděje na tak zvané *Hofewiese* potkal, zahnal je, a zvon byl hned vrácen zpět na své místo.

V roce 1887 musel být zvon opět přelit, a jak je uvedeno v pamětní knize, dne 10. července byl panem děkanem Josefem Breuerem za asistence pana faráře z Rynoltic znovu vysvěcen. Tohoto slavnostního aktu se zúčastnilo obecní zastupitelstvo, pan učitel se školní mládeží a početní obyvatelé vesnice jakož i blízkého okolí Rynoltic.

Nápis na obraze, nacházejícím se v kapli, zní doslova: „Zu Ehren des bitteren Leyden und sterben Jesu Christi und schmerzhaften Mutter Maria im Jahre 1753 hat Johann scholtze bauer und fuhrmann in Johnsdorff diese Kapellen auf seinen Grund und boden erbauet, 1754 den 14. Oktb. in Beysein Sr. Excell Phillip Joseph Regierenden Grafen von Gallaß durch Ihre Hochwürden Herrn Kreyßdechant Antonio Kopsch, Dechant in Reichenberg eingeweyhet worden. Zur gedächtnuß Weib Kindern und freyndschaft. 1763 den 21. Januar im Herrn entschlaffen; den 24. hujus in der seuffersdorfer Pfarrkirche begraben, seiners alters 57 Jahr, dessen seel Gott gnädig sein wolle. Amen.“ *(K uctění hořkého utrpení a smrti Ježíše Krista a bolestné Matky Marie nechal v roce 1753 Johann Scholze, sedlák a povozník v Janovicích, postavit tuto kapli na svém pozemku a půdě. Roku 1754, dne 14. října, byla vysvěcena v přítomnosti Jeho Excelence Filipa Josefa panujícího hraběte z Gallasu prostřednictvím Jeho Veledůstojnosti pana krajského děkana Antonio Kopsche, děkana v Liberci. Na památku žena, děti a příbuzenstvo. Roku 1763 dne 21. ledna v Pánu zesnul; 24. téhož v žibřidickém farním chrámu pohřben, svého věku 57 let, jehož duši Bůh buď milostiv. Amen).*

V roce 1841 se na zvonu objevila puklina, pročež už s ním nebylo možno zvonit. Franz Schwarzbach jej nechal na vlastní náklady v České Lípě přelít a dne 18. června 1842 byl u kaple panem P. Antonem Ullrichem, farářem v Žibřidicích, vysvěcen. Obyvatelé Žibřidic vykonali toho dne prosebné procesí za déšť ke kapli do Janovic.

O sdružení

Orgány sdružení

Období od 9.12. 2005 do 19.1.2007

výkonná rada:

předseda:	Miroslav Pröller
místopředsedové:	Mgr. Michal Panáček
	Mgr. Jiří Kühn Ph.D.
členové:	Irena Gosmanová
	Tomáš Hlaváček
	Michaela Komersová
	Ing. Vojtěch Král
hospodář sdružení:	Michaela Komersová

kontrolní komise:

předseda:	Petra Dvořáková
členové:	Ing. David Uhlíř
	RNDr. Tomáš Tichý

Období od 19.1.2007

výkonná rada:

předseda:	Miroslav Pröller
místopředsedové:	Mgr. Michal Panáček
	Mgr. Lída Hůrková
členové:	Irena Gosmanová
	Michaela Komersová
	Ing. Vojtěch Král
	Mgr. Jiří Kühn, Ph.D.
hospodář sdružení:	Michaela Komersová

kontrolní komise:

předseda:	Petra Pröllerová
členové:	RNDr. Tomáš Tichý
	Mgr. Jiří Stránský

Členové sdružení

Zdeňka Bílková - Praha
Kamil Ešner - Nový Bor
Jan Fedorčák, BcA. - Česká Lípa
Mgr. Jana Fukalová - Kamenický Šenov *(členkou od 25.9.2006)*
Irena Gosmanová - Ždírec
Ing. arch. Petr Hájek - Praha
Ing. Jiřina Hájková - Kravaře
Mgr. Petr Haupt - Česká Lípa
Vilém Haupt - Česká Lípa
Tomáš Hlaváček - Úštěk
Ing. Martin Hobza - Praha-Zbraslav
Marie Hornychová - Skalice u České Lípy
Ing. Marie Hořčičková - Nový Bor
RNDr. Naďa Hrochová - Česká Lípa
Karel Hrůzek - Kamenický Šenov
PhDr. Miroslav Hudec - Česká Lípa
Mgr. Ludmila Hůrková - Praha
Marcela Hysková - Doksy
Mgr. Jana Chadimová - Ústí nad Labem *(členkou od 14.11.2006)*
Jana Jakubská - Kravaře
MUDr. Petr Jandl - Praha
PhDr. Martina Jandlová - Praha
Markéta Kašparová - Jestřebí
MUDr. Karel Komers - Česká Lípa
Michaela Komersová - Česká Lípa
Ing. Vojtěch Král - Okna
Mgr. Michaela Králová - Okna
Mgr. Jiří Kühn PhD. - Česká Lípa
RNDr. Petr Kühn - Česká Lípa
Viktor Lacman - Praha *(členem od 9.3.2006)*
Ing. Robert Landa - Praha
Žaneta Lisá - Nový Bor *(členkou od 10.11.2006)*
Marie Lůžková - Kravaře *(členkou od 10.4.2006)*
Mgr. Martina Matoušková - Česká Lípa
Martin Mikolášek - Svor
Ing. arch. Gabriela Minářová - Praha
Mgr. Michal Panáček - Česká Lípa
Ing. arch. Tomáš Petřík - Praha
Miroslav Pröller - Česká Lípa
Petra Pröllerová - Česká Lípa
Olga Pröllerová - Kamenický Šenov
Ak. mal. Ludmila Razimová - Praha
Jiří Rosol - Praha
Jitka Rozumková - Manušice
Vilemína Řežábková - Doksy
Antonín Sáček - Česká Lípa
Bc. Jaroslav Slabý - Jablonné v Podještědí
Antonín Smrž - Kravaře
Miloslav Sovadina - Česká Lípa
Mgr. Jiří Stránský - Cvikov
Libor Stránský - Kamenický Šenov
RNDr. Zdeněk Suchánek - Praha
Eliška Šimáková - Česká Lípa
Mgr. Hana Tesárková - Kravaře
RNDr. Tomáš Tichý - Nový Bor
Michal Toráň - Česká Lípa *(členem od 16.8.2006)*
Ing. David Uhlíř - Česká Lípa
Ing. Jaromír Vajsar - Kravaře
Annemarie Wünschová - Sloup v Čechách

Přehled opravených drobných památek

V průběhu roku 2006 byla dokončena oprava těchto drobných památek:

Blíževedly - kříž u silnice do Dubé
Česká Lípa - kaplička u kostela sv. Kříže
Drnovec - obrázek Panny Marie u Cvikova
Dobranov - socha sv. Jana Nepomuckého
Dolní Libchava - kaplička u penzionu důchodců
Drchlava - Drchlavská kaple
Dubnice - kříž pod lipou na jižním okraji obce
Holany - kříž u Oslovic
Horní Police - kříž u Bělé
Horní Světlá - Mariánský sloup
Jablonné v Podještědí - kaplička za hlavní silnicí
Kamenický Šenov - Kovářský kříž
- smírčí kříž
Kozly - kříž v lukách západně od obce
Noviny pod Ralskem - kříž u vodárny
Mimoň - kaplička u svébořické silnice
Petrovice - socha sv. Jana Nepomuckého
Písečná - kříž u silnice do Bukovan
Provodín - kříž u hřbitova
Radvanec - kříž u cvikovské silnice
- kříž u odbočky k hájovně
- reliéf Ukřižování v obci
- reliéf Ukřižování za obcí
Starý Šidlov - kaplička u cesty z Lasvic do Nových Domků
Stvolínky - kříž jižně od Tanečku
Svor - kříž uprostřed Rousínova
Tachov - Boží muka u silnice do Ždírce
Trávník - dřevěný kříž nad osadou
Velenice - kaplička v údolí pod Brnišťským vrchem

Popisy opravených drobných památek

Blíževedly - kříž u silnice do Dubé

Kříž stojí na levé straně silnice do Dubé u odbočky polní cesty asi 1 km jižně od konce obce.
Podstavec obdélníkového půdorysu je v horní části římsovitý. Sokl má na přední straně obloukovitě završený výklenek po osazené desce a v horní přední části je povrchově poškozen. Hlavice je římsovitá, římsy jsou na přední straně uprostřed střechovitě zvednuté vzhůru; v horní části je užší stupeň, do kterého je osazen nový kovový kříž.

Oprava kříže, 6. května 2006:

Před opravou ležely sokl a hlavice povalené na zemi, podstavec byl posunut a nakloněn, původní litinový kříž chyběl.
Během opravy byly vyřezány okolní keře a nálety, podstavec byl pomocí hydraulické ruky posunut na původní místo a vyrovnán. Na podstavec byl pomocí čepu osazen sokl a na něj poté i hlavice, do které byl zasazen nový kovový kříž od J. Poláka z Dolní Libchavy. Opravu provedli členové sdružení Jiří Kühn a Miroslav Pröller.

Kříž u silnice z Blíževedel do Dubé

Česká Lípa - kaplička u kostela sv. Kříže

Kaplička stojí v parku na místě bývalého hřbitova nad kostelem sv. Kříže v České Lípě.
Kaplička je postavena v empírovém stylu. Její přední strana je celá otevřená, ve vnitřním prostoru je kamenný blok oltáře a na stěně visí kovový kříž. Ve vchodu je ozdobná kovaná mříž. Po stranách vstupu jsou sloupy s patkou a hlavicí, které podpírají kamenný překlad, nad nímž je nízký trojúhelníkový štít s nahoru zalomenou podstřešní římsou.

Oprava kapličky, září 2006:

Před opravou byla poškozená omítka a nátěr, poničená byla i kovaná mříž.
Během opravy byly omítky vně i uvnitř kapličky opraveny a natřeny barvou v kombinaci bílé a žluté. Kovaná mříž byla opravena a na stěnu uvnitř byl osazen kovový kříž.
Opravu provedl člen sdružení Kamil Ešner z Nového Boru, mříž opravil a kříž vyrobil kovář Josef Polák z Dolní Libchavy. Finanční prostředky věnoval Městský úřad v České Lípě.

Kaplička u kostela sv. Kříže v České Lípě

Drnovec - obrázek Panny Marie u Cvikova

Výklenek je na začátku Cvikova ve skalce vpravo od hlavní silnice z Kunratic.
Skalní výklenek s malovaným obrázkem Panny Marie je krytý plechovou stříškou.

Oprava výklenku, září 2006:

Před obnovou byl výklenek prázdný, plechová stříška nad ním byla zrezivělá a zničená a celé místo bylo zarostlé křovím.

Do skalního výklenku byl osazen nový obrázek Panny Marie, který maloval Martin Mikolášek ze Svoru. Zároveň byla obnovena kovová stříška nad výklenkem a okolní křoviny byly vyřezány.

Finanční prostředky na obnovu památky věnoval Městský úřad ve Cvikově.

Obrázek Panny Marie mezi Cvikovem a Drnovcem

Dobranov - socha sv. Jana Nepomuckého

Socha stojí u domu č.p. 85 na levé straně silnice do Vlčího Dolu, asi 400 m od kostela.

Pískovcová socha sv. Jana Nepomuckého stojí na vysokém hranolovém podstavci s plintem odděleným zvonovnicí a oblou římsou se segmentovým zalomením, kde se objevuje čtyřcípá hvězda. Na čelní straně podstavce je oválné zrcadlo ohraničené nahoře dubovými a vespod vavřínovými listy. V zrcadle je tesaný nápis klasicistní antikvou v němčině: *H. Johan Bitte Für uns Dem lieben Gott Daß er uns Barke In Leiden und im Tod. Errichtet von Johann G. Geißter A. 1829*. Na plintu podstavce jsou částečně čitelné nápisy dokumentující opravy, které se překrývají: *Renoviert von Franz. ... Geister ... 1905, Renovováno ... III ... 1926*.

Statická a klidně stojící figura sv. Jana stojí pak ještě na kostce s vyžlabením a plintem. Levá noha je pokrčena v náznaku kontrapostu. Hlava sochy je

skloněná k pravému ramenu, o něž je opřený kříž s korpusem Krista, který světec přidržuje pravou rukou. V levé ruce drží lilii, provedenou rovněž v kameni. Almuce, kasule i rocheta volně splývají dolů v pravidelných záhybech. Socha je výjimečná jemně modelovanými detaily tváře a oděvu.
Prostor sochy je vymezen půlkruhovou opěrnou zídkou, dvěma sloupky zdobenými drobnými kanelurami a zakončenými čepicemi s výžlabkem a zdobeným kovovým plůtkem s brankou.

Historie:

V soupisu kaplí a soch dobranovské farnosti z roku 1835 je o památce uvedeno: *„Pořadové číslo 8, rok 1830. Na pozemku, patřícím k č.p. 85 stojí kamenná socha sv. Jana Nepomuckého, dosti velká, na opracovaném kamenném podstavci. Nápis: Hl. Johann bitte für uns (Sv. Jane, oroduj za nás). Stojí na místní cestě. Bez reversu, udržována potomky zřizovatele.“*
Na soklu podstavce se dochovaly záznamy o dvou renovacích v letech 1905 a 1926.

Socha sv. Jana Nepomuckého v Dobranově

Oprava sochy, září-říjen 2006:

Povrch sochy byl před opravou zašlý, vykazoval četná drobná poškození a na exponovaných místech byl pokrytý povlakem lišejníků a řas. Dochovaly se poměrně velké zbytky odlupující se polychromie. Soše chyběl nos, levá tvář byla silně poškozena a levá ruka držící palmovou ratolest se nedochovala. Na kříži byly patrné čepy po ukotvení původně litinového korpusu Krista a na hlavě byly tři díry pro ukotvení svatozáře. Podstavec byl

poměrně zachovalý, v jeho římse byly otvory po ukotvení litinové konzoly s lucernou. Spárování jednotlivých bloků a schodů bylo vyžilé, bloky opěrné zídky nelícovaly a sloupky branky byly lehce vyoseny. Kovová branka a plůtek po levé straně sochy byly natřeny tmavohnědou barvou, nesly známky degradace kovu a koroze.
Socha byla nejprve očištěna od nánosů prachu a vegetace tlakovou vodou, následně byl povrch dočištěn jemnými kartáčky a byly odstraněny vyžilé vysprávky. Poté byl aplikován odstraňovač mechu a řas a proveden opakovaný nástřik organokřemičitým zpevňovačem. Praskliny a mikrotrhliny byly injektovány elastifikovaným organokřemičitanem. Defekty sochy byly opraveny minerálním tmelem s akrylátovou disperzí, probarveným ve hmotě a strukturou odpovídající okolnímu kameni. Barevná retuš byla provedena železitými pigmenty. Chybějící ruka světce, zhotovená z umělého kamene, byla přilepena k originálu a zpatinována. Korpus Krista na kříži byl odlit do epoxidové pryskyřice a připevněn na původní čepy. Nesoudržné části starých barev byly odstraněny a zbylé fragmenty konzervovány barevnou retuší. Nápis v oválném zrcadle podstavce byl obnoven černou barvou, překrývající se nápisy na plintu podstavce byly konzervovány spolu s fragmenty polychromie. Zkorodované čepy závěsů branky byly nahrazeny novými ošetřenými proti korozi. Čepice sloupků byly sejmuty, byla odsekána cementová zálivka a odstraněny nevyhovující zkorodované čepy. Po zpevnění organokřemičitým konsolidantem byly čepice osazeny zpět na vápennou maltu. Spárování kamenů při patě podstavce a opěrné zdi bylo obnoveno vápenocementovou maltou. Hlava světce byla opatřena zlacenou svatozáří. Zdobený kovový plůtek a branka byly očištěny, odrezeny a natřeny grafitovou barvou. Na závěr byl kamenný materiál díla hydrofobizován.
Opravu provedl člen občanského sdružení Jan Fedorčák z České Lípy společně s restaurátorem Milošem Kubištou z Krásné Lípy. Finanční prostředky zajistil Městský úřad v České Lípě.

Dolní Libchava - kaplička u penzionu důchodců

Kaplička stojí před penzionem pro důchodce na jihovýchodním okraji osady. Jednoduchá výklenková kaplička má na přední straně výklenek pro svatý obraz, v němž je dnes nový kovový kříž. Na čelní stěně jsou po stranách výklenku dvě vystouplá pole, přecházející nahoře v podstřešní římsu. Kaplička je omítnuta a bíle natřena, střecha není kryta taškami.

<u>Oprava kapličky, říjen 2006:</u>
Před opravou měla kaplička poškozenou fasádu. Během opravy byla fasáda kompletně opravena, kaplička byla natřena bílou barvou a do výklenku byl osazen kovový kříž.

Opravu provedl člen občanského sdružení Kamil Ešner, finanční prostředky na opravu poskytl Městský úřad v České Lípě.

Kaplička u penzionu důchodců v Dolní Libchavě

Drchlavská kaple

Drchlava - Drchlavská kaple

Kaple stojí v lesíku na návrší asi 500 m severně od kostela poblíž polní cesty do Pavlovic.

Historie:

V soupisu kaplí a soch farnosti Pavlovice z roku 1835 je o kapli uvedeno: „*Kamenná okrouhlá kaple krytá šindelem, má 18' v obvodu a 5' na výšku. Uvnitř jsou 3 obrazy, jeden z nich na dřevě a 2 na plátně, průměrně malované: Nejsvětější Trojice, sv. Matka Boží a sv. Jan Nepomucký. Dva obrazy jsou dosti zachovalé, jeden zastaralý. Kaple stojí při pavlovické kostelní cestě a nazývá se Drchlavská kaple. Majitelem pozemku je Anton Jürschick, sedlák a rychtář v Drchlavě č.p. 4. Kapitál na údržbu není, majitel hospodářství se zavázal k udržování i za své potomky, což stvrdil vlastnoručním podpisem. Slouží jako zbožná vzpomínka a k zastavení při prosebných dnech. Stojí zde od nepaměti, roku 1826 byla opravena. Kaple je opatřena dveřmi a je v dobrém stavu až na střechu, kterou by měl majitel brzy opravit.*“

Oprava kaple, do října 2006:

Před opravou byla kaple v dezolátním stavu. Klenba se začala propadat, římsa nad vchodem se hroutila a omítka byla kompletně opadaná.

Nejdříve byla opravena a zpevněna klenba kaple a potom byl na střechu položen Ti-Zn plech. Římsa nad vchodem byla přezděna a společně s průčelím byla omítnuta a vymalována bílou barvou. Zbývá ještě omítnout vnější a vnitřní fasádu kaple.

Finanční prostředky na opravu kaple věnoval pan Jiří Hecht z Drchlavy a paní Zdeňka Bílková z Prahy. Opravu provedl Kamil Ešner z Nového Boru.

Dubnice - kříž pod lipou na jižním okraji obce

Kříž stojí pod mohutnou lípou na jižním konci obce u bývalé polní cesty vedoucí do Stráže pod Ralskem.

Na vystouplé přední straně soklu je mělký nahoře obloukovitě zvednutý výklenek s vystouplým reliéfem Piety, nad níž se vznášejí 2 andělé s korunou. Nad reliéfem je další mělký výklenek s vystouplým reliéfem květu. Na bocích soklu jsou mělké výklenky s figurálními reliéfy, na zadní straně je rytý nápis, z něhož je čitelný jen konec: ANTON PROKOPH BAUER 1795. Mohutná hlavice má do stran vysazené římsy, které jsou uprostřed obloukovitě zvednuté. Do hlavice je osazen vysoký kovový kříž.

Oprava kříže, 2006:

Před opravou ležely sokl a hlavice povalené na zemi, sokl byl povrchově poškozen, hlavice byla rozbita na 3 kusy a kříž chyběl.

Památka původně stála přímo pod lípou, ale protože byl její podstavec nahnutý, nechal obecní úřad z umělého kamene udělat nový podobně profilovaný podstavec asi o 1,5 m vedle.
V rámci opravy byl sokl vztyčen na nový podstavec, opravená hlavice byla osazena na sokl a do hlavice byl osazen nový kovový kříž. Opravu provedl člen sdružení Martin Mikolášek ze Svoru.

Kříž na jižním okraji Dubnice

Holany - kříž u Oslovic

Kříž stojí na levé straně silnice ze Zahrádek do Stvolínek asi 150 m za osadou Oslovice.
Na kamenném fundamentu stojí podstavec čtvercového půdorysu, který je nahoře římsovitý. Sokl má na přední straně výklenek s otvory po osazené desce. Hlavice má v dolní části do stran vysazenou římsu, horní část je užší a vyšší s římsou nahoře. Do hlavice je zasazen kovový kříž.

Oprava kříže, květen-listopad 2006:

Před opravou byl fundament zasypaný zeminou a zarostlý, podstavec byl posunut mimo fundament, sokl byl povalen a hlavice s křížem chyběly.
Během opravy byl fundament očištěn, jeřábem na něj byl přesunut podstavec a osazen sokl spojený čepem. Novou hlavici a kříž vyrobil a osadil člen občanského sdružení Martin Mikolášek ze Svoru, na opravě se dále podíleli členové sdružení Jiří Kühn a Miroslav Pröller. Finanční prostředky na opravu poskytl Obecní úřad v Holanech.

Kříž u Oslovic

Horní Police - kříž u Bělé

Kříž stojí na levé straně silnice z Horní Police do Radče, mezi dvěma mohutnými lípami v zatáčce u osady Bělá.

Kříž u Bělé

Podstavec čtvercového půdorysu má na přední straně mělký výklenek s vykrojenými rohy a nečitelným nápisem. Sokl má na přední straně mělký oválný výklenek také s nečitelným nápisem. Hlavice s římsou vysazenou do stran i kovový kříž jsou nové.

Oprava kříže, září 2006:
Před opravou byl sokl povalen a povrchově poškozen, hlavice s křížem chyběla.
Během opravy byl sokl zvednut jeřábem a osazen na nerezový čep. Z pískovce byla vysekána nová hlavice a osazena na sokl, do hlavice byl osazen nový kovový kříž. Hlavici a kříž vyrobil člen sdružení Martin Mikolášek ze Svoru, na opravě se podílel Miroslav Pröller a Jiří Kühn.

Horní Světlá - Mariánský sloup

Mariánský sloup stojí při silnici z Dolní Světlé u odbočky na polní cestu k bývalému hřbitovu.
Na dvoustupňovém fundamentu je osazen sokl, který má na přední straně rytý nápis: ANNO 1851. Na sokl navazuje dřík, na kterém je vícestupňová hlavice a soška Panny Marie.

Mariánský sloup v Horní Světlé

Historie:
Sloup byl povalen v 1. polovině 50. let 20. století údajně p. Hradeckým z Dolní Světlé. Povalený sokl a poškozený sloup zůstal na místě, hlavice se

soškou Panny Marie byla odcizena či zničena. V roce 1968 přemístil p. Josef Lirš z Prahy, majitel č.p. 117, sokl se sloupem na svůj pozemek a na původním místě zůstal jen fundament..

Oprava sloupu, červen 2006:
Na zbytky Mariánského sloupu upozornil v roce 2005 naše občanské sdružení p. E. Schubert, rodák z Horní Světlé žijící v Německu.
Obnovu sloupu provedl člen našeho sdružení Martin Mikolášek ze Svoru. Na fundament vztyčil sokl s dříkem, na kterém byla opravena poškozená místa. Na vrchol sloupu byla osazena nová hlavice se soškou.
Celá oprava stála 35.000,-Kč a měl by ji zaplatit Obecní úřad v Mařenicích.

Jablonné v Podještědí - kaplička za hlavní silnicí

Kaplička stojí asi 150 m severně od hlavní silnice z Nového Boru do Liberce u staré polní cesty, začínající za nádražím a vedoucí k rybníku u osady Lada.
Mohutná kaplička má na přední straně velký výklenek pro obraz s mělkým vnitřním vstupním prostorem. Po stranách jsou vystouplá pole, začínající dole patkou a završená profilovanou hlavicí, napojenou na podstřešní profilovanou římsu. V předním štítě je vystouplé kulaté „zrcadlo“. V dolní části vstupního prostoru je kamenný stupeň, kamenná římsa rozděluje i výklenek pro obraz. Střecha je krytá bobrovkou.

Kaplička za hlavní silnicí u Jablonného v Podještědí

Oprava kapličky, červenec 2006:

Před opravou byla kaplička značně poškozená. Omítka byla opadaná, některé zděné části a architektonické prvky chyběly. Střecha byla na pravé straně nefunkční a na levé chyběla úplně. Okolí bylo zarostlé a přímo o kapličku se opíral myslivecký posed.

Během opravy bylo okolí památky vyčištěno a posed byl po dohodě s mysliveckým sdružením odstraněn. Chybějící části kapličky byly dozděny a celá stavba byla nově omítnuta a vymalována. Zcela obnovena byla také střecha, krytá bobrovkou, položenou na latě.

20.000,-Kč na obnovu kapličky věnovala Nadace PRECIOSA a částkou 10.000,-Kč přispělo naše občanské sdružení. Opravu provedl člen sdružení Ing. Vojtěch Král.

Kamenický Šenov - Kovářský kříž

Kříž stojí na pravé straně hlavní ulice, vedoucí od kostela na náměstí, naproti městskému úřadu.

Podstavec stojící na čedičových kamenech je nahoře římsovitý a na přední straně má mělký výklenek. Také sokl má vpředu mělký výklenek. Hlavice má do stran vysazené římsy, horní římsa je na všech stranách střechovitě zalomená vzhůru a ze zalomení vystupuje reliéf květu. V horní části hlavice jsou tři zužující se stupně, na vrcholu je osazen litinový kříž s korpusem Krista.

Kovářský kříž v Kamenickém Šenově

Historie:

V časopise „Hausblätter für Steinschönau, Parchen und Preschkau“ vyšel v roce 1935 článek od řídícího učitele Augusta Palmeho z Kamenického Šenova, ve kterém se o kříži uvádí:

Než se budeme věnovat minulosti kříže, stojícího u schodů vedoucích vzhůru k městskému kinu - stál naproti a říkalo se mu Schmiedekreuz (Kovářský kříž) - je třeba se zmínit o minulosti jedné rodiny, která je již 150 let usazená v Kamenickém Šenově a jejíž majetek i povolání se po celý ten čas předávalo z otce na syna. Je to rodina Kasparova z Kamenického Šenova č.p. 4. Kovář Anton Kaspar přesídlil se svou chotí Marií Annou a dětmi Theresií, Antonem a Marií ze Studeného do Kamenického Šenova v roce 1784. Pronajal si zde na krátký čas malý byt u vdovy Anny Elisabeth Robitschin v č.p. 136, koupil si stavební parcelu a brzy začal se stavbou domu (č.p. 226), do kterého se roku 1785 přestěhoval a začal v něm provozovat svoje řemeslo. V Kamenickém Šenově pak byly tři kovářské dílny: obecní kovárna Johanna Christopha Kuntse v č.p. 4, dále Tschakertova kovárna v č.p. 48 a nově zřízená Kasparova kovárna č.p. 226 (v r. 1935 August Wagner, kovář).

Nejstarší syn Antona Kaspara, narozený ve Studeném roku 1776, který měl stejné rodné jméno jako otec, se v roce 1801 zasnoubil s dcerou obecného kováře Theresií, o dva roky později převzal kovářskou dílnu v domě č.p. 4 a její dosavadní 75-letý mistr Johann Christoph Kunte se stáhl se svou o mnoho mladší manželkou Annou Rosinou do výměnku.

Roku 1809 vedl 33-letý Anton Kaspar živnost podkovářství. Dne 6.5.1811 se mu narodil syn, pokřtěný jménem Josef, kterému bylo už v kolébce předurčeno pokračovat v otcově řemesle. Přesto se tak ale nestalo.

Naproti obecní kovárně stál v onen čas dům č.p. 5, obývaný hrobařem Ferdinandem Bischofem, a nedaleko odtud se nalézal na místě zvaném „Pieschplanl“ (dnešním hlavním náměstí) obecní rybník. Jednoho dne si malý Josef hrál poblíž rybníka a právě ve chvíli, kdy jeho matka přistoupila k oknu, aby se podívala co její synek dělá, spatřila ke svému zděšení, jak její jediné a nadevše milované dítě spadlo do vody. S hrůzou a strachem zavolala svého chotě, který rychle odhodil pracovní nářadí a vyběhl z kovárny, aby syna zachránil před utonutím. Zoufale čekala matka na návrat manžela s dítětem a v duchu slibovala, že se bohatě odvděčí Bohu, jestliže se syn vrátí živý do její náruče. Dítě neutonulo a bylo zachráněno. Přes velkou oběť, kterou museli rodiče podstoupit, splnili svůj slib a Josef Kaspar se stal knězem. Kovářský páter, jak lidé zbožného a velmi oblíbeného kněze v Kamenickém Šenově všeobecně nazývali, zemřel ve vysokém věku jako penzionovaný děkan z Německého Jablonného (dnes Jablonné v Podještědí) roku 1894 v Sieveringu u Vídně.

Kovářskému řemeslu se ale vyučil mladší, 22.11.1816 narozený syn Antona Kaspara, jménem Johannes. Johann Kaspar se později oženil s Johannou Reinertovou, dědičkou tzv. Liesnerova statku („Liesnergutes“) č.p. 65 v Kamenickém Šenově. Roku 1842 převzal kovářství a zároveň obhospodařoval pozemek, který se rozprostíral od dnešní Kostelní ulice až k Panské skále. Část pozemku u Kostelní ulice prodal obchodníkovi se sklem Florianu Voglovi, majiteli domu č.p. 294, postaveného v roce 1809. Starý selský dům a stodola byly zbourány.

Tehdy nechal Johann Kaspar na návrší nedaleko své kovárny postavit kamennou stodolu a roku 1849 postavil několik kroků od ní jako viditelné znamení své od předků zděděné Boží pokory a zbožnosti polní kříž, který v den sv. Marka téhož roku pokřtil kamenickošenovský farář Franz Vater. Dne 4. května 1887 udeřil za silné noční bouře do stodoly blesk a ta zcela vyhořela. Po smrti Johanna Kaspara byl majetek rozdělen, starší syn podkovář Anton Kaspar dostal dům a kovárnu č.p. 4., mladší bratr Franz dostal pozemky. Franz Kaspar nechal selský dům č.p. 619 přestavět. Po jeho smrti koupil část pozemků ekonom Josef Helzl a stavební pozemek u státní silnice si pronajal zednický mistr Franz Seibt, který nechal kříž - stávající odedávna tam kde je dnes druhé schodiště ke kinu - odstranit a postavit na roh zahradní zdi u domu č.p. 563. Když potom v roce 1926 nechala obec Kamenický Šenov na odkoupeném místě postavit budovu kina, byl kříž podruhé odstraněn a přemístěn k zahradní zdi hotelu Merkantile. Na kamenném podstavci tohoto kříže, kterému nedopřáli klidu, je napsán následující verš: „Gelobt gest du, Her Jesu Christ! Ob´s Morgen oder Abend ist In guter wie in löser Zeit. Verleih uns, Herr Zufriedenkeit.“

Ve starobylém domě č.p. 4 na náměstí v Kamenickém Šenově zní ve dne stále ještě kovadlina. Dnešní majitel popsaného podkovářství Adolf Kaspar, jeden ze synů Antona Kaspara, může být oprávněně hrdý na řadu svých předků, a může také pyšně hledět do současnosti, do času ve kterém jeho syn Adolf, jako zástupce současné generace z Kamenickošenovského rodu Kasparů, povznesl dobré jméno jeho rodiny i jejího dědictví.

Oprava kříže, prosinec 2006:

Před opravou byl sokl povrchově poškozen a při stavbě požární nádrže byl nešetrně zabetonován i podstavec. Hlavice byla poškozená a popraskaná, litinový kříž byl v 90. letech 20. století ulomen.

V průběhu opravy byla hlavice slepena a byl zrekonstruován původní litinový kříž. Opravu provedl Václav Frömmel z Kamenického Šenova, finanční prostředky věnoval Městský úřad v Kamenickém Šenově.

Kamenický Šenov - smírčí kříž

Kříž stojí u plotu posledního domu na levé straně silnice do Slunečné.
Asi 65 cm široký a 70 cm vysoký pískovcový kříž s chybějícím levým ramenem má uprostřed vytesaný mělký výklenek se dvěma otvory, v němž byl kdysi zasazen plechový obrázek.

Smírčí kříž v Kamenickém Šenově

Historie:
Pískovcový kříž dříve stával asi o 150 kroků dále k jihu a na dnešní místo byl přemístěn při stavbě silnice v roce 1846. O 50 let později byl poražen býkem, ale 23. srpna 1903 byl znovu postaven. V roce 1983 byl již značně poškozený kříž při kladení potrubí částečně zaražen do země, čímž se jeho výška zmenšila asi na 50 cm.
O původu kříže se ve starých vlastivědách uvádí toto: *V roce 1630, když byl vlastníkem zdejšího statku č.p.40 Christian Helzel, vyvážel jeho čeledín jednoho dne se dvěma voly hnůj ze dvora na pole. S předposledním nákladem jel už poměrně pozdě večer, a když se vrátil s prázdným vozem, začala silná bouřka. Vůz byl naložen ještě naposledy a pán čeledínovi řekl, že se tento náklad ještě musí odvézt. Tenkrát se totiž mezi sedláky věřilo, že zůstane-li naložený náklad hnoje stát přes noc ve dvoře, přinese to do dvora neštěstí. Čeledín ale odmítl v bouřce jet a tak jel sedlák sám. Voli se ale při jízdě bouřkou splašili, zpřetrhali provazy a jen se zbytky nákladu se vrátili zpět na dvůr. Sedláka potom našli ležet mrtvého na cestě a na jeho památku nechali na tom místě postavit kamenný kříž.*

Mnohem později - v nedělním odpoledni 4. srpna 1775 tudy vedla domkářka Theresia Hankeová krávy na pastvu. Při návratu domů potkala dva muže, kteří šli od České Lípy, a přidala se k nim. Když se ale přiblížili k místu, kde stál kamenný kříž, začala bouřka a Theresii Hankeovou zasáhl blesk. Domkářka byla na místě mrtvá, zatímco oba muži byli jen trochu omráčeni, takže mohli oznámit, co se zde stalo.

Oprava kříže, květen-červenec 2003:

Na začátku září roku 2002 zjistil M. Pröller, že smírčí kříž je zlomený a povalený na zem. Jeho torzo bylo proto vyzvednuto a odvezeno k panu Žákovi do Chlumu u Dubé k restaurování.

V květnu 2003 byla ze země vykopána odlomená spodní část kříže a místo bylo vybetonováno. Do základu byla poté upevněna dolní část kříže, na niž byla 14. června 2003 upevněna opravená horní část. Obě části byly spojeny čepem a spojeny umělým kamenem. V prvním červencovém týdnu byla provedena povrchová úprava a patinace kříže, čímž byla jeho renovace završena.

Cena renovace byla zakalkulována do probíhající opravy sochy sv. Jana Nepomuckého u kostela, kterou za 85 000 Kč uhradil městský úřad v Kamenickém Šenově. Opravu kříže provedl Mgr. Vladimír Žák za pomoci Miroslava Pröllera.

Oprava kříže, listopad 2006:

V roce 2006 byl smírčí kříž opět poškozen. Zřejmě do něj někdo nacouval autem, takže kříž praskl v místě, kde byly jeho pískovcové části spojeny umělým kamenem.

Kříž byl proto převezen Janem Fedorčákem k opravě. Do spoje byl osazen nový nerezový čep a poškozené místo bylo doplněno umělým kamenem.

Náklady na opravu zaplatil Městský úřad v Kamenickém Šenově.

Kozly - kříž v lukách západně od obce

Kříž stojí u bývalé cesty v remízku mezi loukami na jižním svahu Kozelského hřbetu asi 800 m západně od Kozlů a 400 m nad silnicí do osady Kolné.

Na kamenném fundamentu stojí podstavec obdélníkového půdorysu, který má na přední straně rytý dvojitý rám. Sokl má vpředu výklenek, do něhož je vložena poškozená kamenná deska s nečitelným rytým nápisem, nad ní je vystouplý reliéf Božího oka s paprsky. Široká hlavice má do stran vysazené římsy a její užší horní část je po odlomení litinového kříže poškozená.

Oprava kříže, květen-září 2006:

Před opravou ležel povalený sokl i hlavice na zemi, podstavec s fundamentem byl posunut a litinový kříž chyběl. Okolí památky bylo zarostlé.

Obnova započala v květnu, kdy byl jeřábem srovnán fundament s podstavcem a na něj byl postaven povalený sokl s hlavicí. V září byl do hlavice osazen nový kovový kříž od J. Poláka z Dolní Libchavy.

Na opravě se podíleli členové sdružení Jiří Kühn a Miroslav Pröller, náklady zaplatil Obecní úřad Kozly.

Kříž v lukách západně od Kozlů

Noviny pod Ralskem - kříž u vodárny

Kříž stojí mezi 3 lípami v areálu vodárny na severní straně obce, asi 200 m východně od silnice do Jablonného.

Na dvojstupňovém kamenném fundamentu stojí podstavec obdélníkového půdorysu s římsovitou horní částí. Na jeho přední straně je rytý rám s vykrojenými rohy a rytým nápisem: ERRICHTET VON ?SCHUE IM JAHRE 1870. Sokl má na přední straně hlubší obloukovitě završený výklenek, ve kterém bývala soška. Kolem horní části výklenku je nečitelný rytý nápis, pod výklenkem je mělký obdélníkový otvor po osazené destičce. Hlavice je v dolní části římsovitá, horní římsa je vpředu a na bocích střechovitě zvednutá vzhůru a na přední straně je vystouplý reliéf Božího oka s paprsky. Do hlavice je osazen nový kovový profilovaný kříž.

Kolem památky byly původně 4 kamenné sloupky s dřevěným plotem, nyní z nich už stojí jen pravý přední sloupek, ostatní jsou zlomené a leží za soklem.

Oprava kříže, 12. srpna 2006:
Před opravou chyběl na soklu kříž a okolí bylo zasypáno starou posekanou trávou, hlínou a větvemi.
Do hlavice byl osazen nový kovový profilovaný kříž od kováře J. Poláka z Dolní Libchavy a okolí podstavce bylo vyčištěno.
Finanční prostředky na opravu ve výši 6.000,-Kč věnovala firma STERLING s.r.o., Poděbrady, která je majitelem pozemku. Opravu provedl Miroslav Pröller.

Kříž u vodárny v Novinách pod Ralskem

Mimoň - kaplička u svébořické silnice

Kaplička stojí na pravé straně silnice do Svébořic asi 1,5 km za Mimoní.
Kaplička stojí asi 40 cm pod úrovní dnešní silnice. Je postavena z mohutných pískovcových štuků. Na přední straně je obloukovitě završená nika, ve které je obraz Krista v Getsemanské zahradě, do niky je osazena kovová mříž. Ve vrcholu niky bývala původně osazena lampa na kovovém rameni. Pod nikou je mělký obdélníkovitý výklenek. Po stranách kolem niky je šambrána s hlavicí nahoře. V horní vzhůru zalomené střešní části je široká podstřešní římsa, ve špičce na přední části je vystouplý reliéf kříže. Celá kaplička je omítnuta a nabílena.

Historie:

Kaple se zachovala jako jediná z původních 15 kapliček, které nechal v roce 1681 podél cesty zbudovat majitel zdejšího panství svobodný pan Johann Ignaz Putz von Adlersthurn. Obrazy v kaplích ztvárňovaly „tajemství růžence“ a dochovaná kaplička byla šestá v řadě.

Oprava kapličky, 2005-2006:

Před opravou byla kaplička značně poškozená: pískovcové bloky, tvořící podstřešní římsy, byly povaleny před kapličkou, omítka byla zcela opadaná, obraz i mříž chyběly.

Podstřešní římsy byly při opravě osazeny zpět a poškozená místa byla doplněna umělým kamenem. Do výklenku byla osazena mříž a malovaný obrázek. Celá kaplička byla omítnuta a vymalována, okolí bylo vyčištěno.

Opravu provedl člen sdružení Vojtěch Král z Oken u Doks, finanční prostředky na obnovu věnoval p. Vojtěch Zadák z Mimoně.

Kaplička u silnice z Mimoně do Svébořic

Petrovice - socha sv. Jana Nepomuckého

Socha stojí na okraji obce a louky mezi 2 lipami, na konci ulice za pomníkem padlým z 1. světové války.

Na kamenném fundamentu stojí dvoustupňový podstavec čtvercového půdorysu. Na dolní širší a nižší části je nápis: GEPFLEGT VON FAM. HEIDRICH. Na horním stupni je na vystouplé ploše na přední straně nápis:

ERRICHTET IM JAHRE 1863 VON JOSEF SCHUBERT BAUER IN PETERSDORF.
Na soklu je z přední strany vystouplá oválná plocha s rytým nápisem: BITTE FÜR UNS O HEILIGER JOHANN VON NEPOMUK DALS WIR THEILHAFTIG WERDEN DER VERHEISUNG CHRISTI. Kolem oválu je vystouplý reliéf dubových ratolestí, v horní části soklu jsou na každé straně 3 vystouplé reliéfy drobného květu.
Hlavice je třístupňová, na rozích jsou akroterie. Na nerezovém čepu, který je nasazen na původní, je osazena socha sv. Jana Nepomuckého, zhotovená z nalakovaného smrkového dřeva.

Socha sv. Jana Nepomuckého v Petrovicích

Historie:
V soupisu kaplí a soch farnosti Jablonné v Podještědí z roku 1850 je o této památce uvedeno:
Socha sv. Jana Nepomuckého ze dřeva, nově štafírována, na novém kamenném podstavci. Zřídil ji v roce 1863 Josef Schubert, sedlák v Petrovicích, na vlastním pozemku na poli při cestě poblíž obytného domu. Socha se od nepaměti nacházela na rohu obytného domu, odkud byla majitelem přemístěna k polní cestě a postavena na krásný podstavec. Protože předtím nebyla zaknihována žádná povinnost k udržování, nevystavil majitel ani nyní žádný revers. Socha se nachází na parcele k.č. 733/1. Podle petrovické pozemkové knihy ze dne 6.3.1878 č. 1693 bylo na realitě č. 16 zaknihováno 100 zlatých s 6% úrokem k udržování této sochy. Na kamenném

podstavci jsou nápisy: Bitte für uns, o heiliger Johannes von Nepomuk, auf daß wir Theilhaftig werden der Verheißung Christi (Oroduj za nás ó svatý Jane Nepomucký, abychom účastni byli zaslíbení Kristových). Dále: Selig der Mann, der sich mit seiner Zunge nicht verstößt (Blahoslaven ten muž, který se neprohřeší svým jazykem). Slouží k povzbuzení kolemjdoucích. Též o prosebných dnech při procesích se koná u sochy zastavení. Dřevěná socha je nově štafírována. Podstavec je nový a krásný. Dne 26. června 1836 byla nově požehnána farářem Josefem Kasparem. Poslední renovování uskutečněno 1910.

Oprava sochy, červen 2006:
Před opravou byl poškozen povrch kamenných částí, zrezivělý čep trhal hlavici, nápisy byly nečitelné.
Obnovu iniciovali němečtí rodáci z Petrovic kteří zaplatili výrobu dřevěné sochy sv. Jana Nepomuckého, vyrobené v SRN za 500,-EUR. Člen našeho sdružení Jan Fedorčák opravil podstavec a obnovil nápisy. Firma Krob z Jablonného v Podještědí sponzorsky vyrobila a osadila čep. Místní hasiči pak provedli vyčištění okolí a ořezání převislých větví lip.

Písečná - kříž u silnice do Bukovan

Kříž stojí na levé straně silnice do Bukovan před osamělým statkem, asi 600 m od konce osady.

Kříž u silnice z Písečné do Bukovan

Oprava kříže, říjen 2006:

Před opravou chyběl kovový kříž, odcizený někdy kolem roku 2002, a zároveň byla poškozená hlavice.
Opravu hlavice a osazení nového kovového kříže provedl člen sdružení Jan Fedorčák. Kovový kříž vyrobil kovář Josef Polák z Dolní Libchavy. Opravu zaplatil Městský úřad v České Lípě.

Provodín - kříž u hřbitova

Kříž stojí u hřbitova asi 600 m za obcí na levé straně silnice do Srní.
Na pískovcovém fundamentu stojí obdélníkový dvoustupňový podstavec, na jehož širším spodním stupni je vpředu vystouplá plocha s rytým nápisem. Na přední straně soklu jsou dvě vystouplá pole, znázorňující sloupky s patkou a hlavicí s volutami, a uprostřed mezi nimi je vystouplý rám se dvěma navzájem oddělenými plochami s nápisy. Hlavice má do stran vysazené římsy, nahoře je půlkulatá a je do ní osazen nový kovový kříž. Původně prasklá hlavice je stažena kovovou obručí.

Kříž u hřbitova v Provodíně

Oprava kříže, září 2006:

Před opravou byla celá památka na fundamentu posunuta a hrozilo její zřícení, fundament byl rozpraskaný a zasypaný zeminou. Hlavice byla rozpraskaná od zrezivělé patky litinového kříže, který chyběl.
Během opravy byl sokl jeřábem posunut do původní polohy, fundament pod ním byl očištěn a slepen. Slepena byla i rozpraskaná hlavice, do níž byl

osazen nový kovový kříž. Kříž vyrobil kovář z Provodína, opravu kamenných části provedl Jan Fedorčák z České Lípy.

Radvanec - kříž u cvikovské silnice

Kříž stojí na levé straně silnice ze Sloupu do Cvikova mezi dvěma lípami u odbočky do Maxova.
Na kamenném fundamentu stojí dvoustupňový podstavec. Jeho dolní stupeň je širší a vyšší, na přední straně s vystouplou obdélníkovou plochou, dnes již bez nápisu. Menší horní stupeň má v horní části zužující se římsu. Sokl má na přední straně v horní části obdélníkový mělký výklenek po osazené desce, po stranách jsou vystouplá pole s patkou a hlavicí. Hlavice má do stran vysazené římsy, které jsou uprostřed obloukovitě zvednuté, a pod nimi je vystouplý reliéf květu. Spodní římsa má po celé délce vystouplé reliéfy „zrcadel“. V horní části hlavice je stupeň, do kterého je osazen nový kovový kříž. Po stranách hlavice nad římsami jsou oválné akrotérie.
Kolem soklu s křížem jsou 4 kamenné sloupky od plůtku.

Kříž v Maxově u silnice do Cvikova

<u>Oprava kříže, 15. října 2006:</u>
V roce 2005 došlo k pokusu o odcizení kamenné hlavice, místní obyvatelé tuto hlavici ale zajistili a byla uložena v Radvanci. V říjnu 2006 byla hlavice osazena zpět na původní místo a do hlavice byl osazen nový kovový kříž. Kříž vyrobil a hlavici osadil Martin Mikolášek ze Svoru, obnovu zaplatil Obecní úřad v Radvanci.

Radvanec - kříž u odbočky k hájovně

Kříž stojí pod lipami na levé straně silničky asi 400 m severně od Radvance u odbočky k hájovně a do Údolí samoty.
Na kamenném fundamentu stojí podstavec obdélníkového půdorysu, který je v horní části římsovitý a na přední straně má mělký výklenek se 6 otvory po osazené desce. Ve výklenku je nečitelný rytý nápis. Sokl má na přední straně vystouplou obdélníkovou plochu s rytým nápisem, po stranách jsou vystouplá pole s patkou. Hlavice je nová, římsovitá se širokým stupněm nahoře. Do hlavice je osazen nový mohutný kovový kříž s korpusem Krista.

Kříž u odbočky k Radvanecké hájovně

Oprava kříže, 15. října 2006:
Před opravou chyběla hlavice a dolní stupeň soklu byl neodborně opraven betonem, kříž chyběl.
Při opravě byla odstraněna neodborná vysprávka, osazena nová hlavice a osazen nový kříž. Kříž dodal pan Jíša, chalupář z Radvance, a hlavici zhotovil Martin Mikolášek ze Svoru. Náklady na opravu zaplatil Obecní úřad v Radvanci.

Radvanec - reliéf Ukřižování v obci

Reliéf se nachází na skalní stěně vpravo od silničky procházející obcí, asi 300 m severně od kaple sv. Antonína.
Pískovcový reliéf Ukřižování s klečící a stojící postavou je v mělkém výklenku, po jehož stranách jsou reliéfy sloupů, hlav andílků apod.

Oprava reliéfu, září 2006:

Před opravou byl reliéf porostlý mechem a zanesený nečistotami, některé části reliéfu byly poškozené nebo úplně chyběly.

Obnovu provedl člen občanského sdružení Jan Fedorčák: reliéf byl očištěn a byla opravena poškozená místa. Opravu zaplatil Obecní úřad v Radvanci.

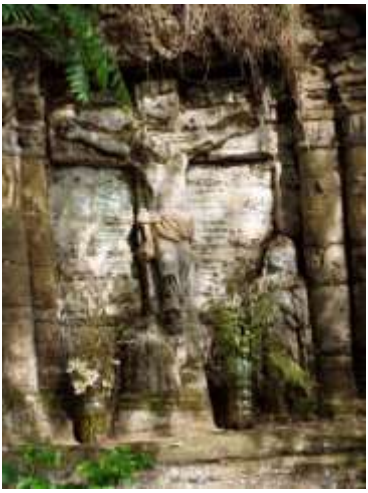

Reliéf Ukřižování v Radvanci

Reliéf Ukřižování za Radvancem

Radvanec - reliéf Ukřižování za obcí

Reliéf je ve skalním úvozu staré cesty za okrajem Radvance vlevo od lesní silničky směrem k Údolí samoty.
Mohutný asi 3 m vysoký reliéf je vytesaný v mělkém výklenku na ploše sesekané pískovcové skály. Pod Ukřižovaným jsou dvě stojící a jedna klečící postava.

Oprava reliéfu, září 2006:
Před obnovou byl reliéf porostlý mechem a zanesený nečistotami.
Obnovu a očištění reliéfu provedl člen občanského sdružení Jan Fedorčák. Náklady zaplatil Obecní úřad v Radvanci.

Starý Šidlov - kaplička u cesty z Lasvic do Nových Domků

Kaplička stojí asi 500 m severovýchodně od konce Starého Šidlova na louce u cesty, vedoucí z Lasvic do Nových Domků, přibližně uprostřed mezi oběma osadami.

Kaplička u cesty z Lasvic do Nových Domků

Kaplička má hluboký půlkruhovitě zaklenutý výklenek, původně s modrou výmalbou, kolem něhož zůstaly zbytky dřevěného rámu. Ve štítu nad výklenkem je malá nika pro sošku. Po obou stranách přední části jsou vystouplá pole s patkou a profilovanou hlavicí, levá strana podstřešní hlavice je z neznámého důvodu níže než pravá. Na obou stranách kapličky jsou uprostřed vpadlá pole. Střechu, kterou lemuje profilovaná podstřešní římsa, tvoří bednění pokryté bobrovkou. Na hřebeni střechy je kamenný soklík

s rytým letopočtem 1909 (?), ve kterém byl zřejmě původně osazen kovový křížek. Kaple je vymalována v kombinaci barev růžové a bílé.
Kaplička je průčelím otočená k původní cestě, která vedla po okraji lesa a dnes je již zarostlá. Současná cesta vede po kraji louky za kapličkou.

Oprava kapličky, květen-červenec 2006:
Před opravou byla kaplička velmi poškozená, měla zcela opadanou omítku, chyběly některé části zdiva a téměř celá střecha.
V rámci opravy byly dozděny chybějící části zdiva a kaplička byla omítnuta a vymalována. Zcela nově byla udělána střecha, pokrytá bobrovkou položenou na latích.
Opravu památky provedl člen sdružení Kamil Ešner, finanční prostředky byly získány od Krajského úřadu Libereckého kraje na základě žádosti o grant, kterou podalo naše občanské sdružení.

Stvolínky - kříž jižně od Tanečku

Kříž stojí asi 1 km jižně od Tanečku na pravé straně silnice do Kozlů v ostré zatáčce 100 m před odbočkou na Stvolínky.
Podstavec je obdélníkového půdorysu, sokl má na přední straně mělký rám, hlavice je římsovitá.

Kříž jižně od Tanečku

Oprava kříže, 6. května 2006:
Před opravou byly všechny kamenné části rozvalené a zarostlé v hustém křoví se stromy. Podstavec byl posunut, sokl a spodní část hlavice byly

povaleny, dolní část soklu byla uražena, horní část hlavice byla v 90. letech 20. století odcizena a kříž chyběl.
Uražená část soklu byla v roce 2005 slepena. V květnu 2006 byl vyrovnán podstavec na fundament, hydraulickou rukou byl na něj osazen sokl a zbývající část hlavice. Do hlavice byl osazen nový kovový kříž od J. Poláka z Dolní Libchavy. Křoviny a stromy kolem kříže byly vyřezány a celé okolí památky bylo vyčištěno.
Na opravě se podíleli členové občanského sdružení Jiří Kühn a Miroslav Pröller.

Svor - kříž uprostřed Rousínova

Kříž stojí na místě bývalé kaple uprostřed osady Rousínov.
Kříž má podstavec čtvercového půdorysu s rytými rámy vpředu i po stranách. Také sokl je zdoben rytými rámy, na přední straně jsou patrné zbytky dvou navzájem se překrývajících barvou psaných nápisů a nahoře jsou otvory po osazení lampy. Hlavice má do stran vysazené římsy, které jsou na přední straně obloukovitě zvednuté, pod obloukem je vystouplý reliéf 3 pírek, kříž je litinový.

Historie:
Kříž stál původně na druhé straně silnice, odkud byl po 2. světové válce přesunut k pomníku padlým.

Kříž v Rousínově

Oprava kříže, listopad 2005 - září 2006:
Kříž stál na nevhodném místě, kde byl stíněn vzrostlým smrkem, litinový kříž byl ulomen.
Opravu inicioval majitel sousedního domu pan Severa, který měl u sebe v úschově zlomený litinový kříž. Celý sokl byl přesunut asi o 5 m vedle na základ oltáře bývalé kaple, zbořené v 70. letech 20. století. Do hlavice byl osazen opravený litinový kříž.
Z členů sdružení se na opravě podíleli Jiří Kühn a Miroslav Pröller.

Tachov - Boží muka u silnice do Ždírce

Boží muka stojí na pravé straně silnice do Ždírce, v levotočivé zatáčce asi 300 m za Tachovem.
Pískovcová Boží muka jsou osazená do nového betonového fundamentu s čepem. V patce Božích muk je na přední straně mělký výklenek, dřík je hranolovitý, v hlavici je na přední straně hlubší půlkruhovitě zaklenutá nika. V ní je osazen malovaný obrázek Nejsvětější Trojice. Do vrcholu hlavice je osazen kovový křížek. Původně byly u niky v hlavici otvory po osazené mřížce.

Boží muka u silnice z Tachova do Ždírce

Oprava Božích muk, listopad 2006:
Před opravou byla celá Boží muka povalená na zemi a zlomená na tři části, pískovec byl povrchově poškozen. Obrázek a křížek chyběly. Památka původně stála u stromu blíže k poli.

Na začátku opravy nechal Obecní úřad v Tachově vybetonovat nový fundament. Všechny části Božích muk byly odvezeny k opravě, byly propojeny čepy, poškozená místa byla opravena umělým pískovcem a celý objekt byl zpatinován do jednotné barvy. Poté byla opravená pískovcová Boží muka osazena na fundament. Do výklenku hlavice byl vsazen obrázek Nejsvětější Trojice a do hlavice byl osazen nový kovový křížek.
Celou opravu provedl člen občanského sdružení Martin Mikolášek ze Svoru, náklady uhradil Obecní úřad v Tachově.

Trávník - dřevěný kříž nad osadou

Dřevěný kříž se nachází na okraji lesa západně nad osadou Trávník. Je od něj krásný výhled na východní část Lužických hor a k jihu na Českolipsko.
Jednoduchý dřevěný kříž s plechovým obrazem Krista byl ohrazen dřevěným plůtkem se čtyřmi kamennými sloupky. Stojí mezi 4 mohutnými stromy, rostou zde dvě lípy srdčité a dva jasany ztepilé.

Dřevěný kříž nad Trávníkem

Oprava kříže, červenec 2003:
V červenci 2003 provedlo občanské sdružení opravu kříže ve spolupráci se 4. oddílem skautů TOPA Česká Lípa, který měl v údolí Hamerského potoka letní tábor. Kříž byl značně zarostlý a jeho uhnilá spodní část byla volně uložena v zemi. Kříž byl proto vyjmut, uhnilá část byla odříznuta, spodek kříže byl opálen v ohni a celý kříž byl natřen bezbarvým lakem. Poté byl kříž osazen do upravené díry, zalité betonem a zpevněné kameny. Očištěna byla

také kamenná obruba kříže s čtyřmi kamennými sloupky bývalého dřevěného plůtku, který kolem kříže původně byl. Při opravě bylo nalezeno několik kovových částí z plechové postavy Krista, která bývala na kříži připevněna a z níž dodnes zůstaly kované hřeby a část levé dlaně. Okolní stromy byly ořezány od převislých větví.

Oprava kříže, září 2006:
V září roku 2006 byl starý kříž odstraněn a do země byla zabetonována kovová patka, na kterou byl upevněn nový dřevěný kříž. Poté byl na kříž připevněn malovaný plechový korpus Krista. Při opravě bylo také vyčištěno okolí památky.
Dřevěný kříž vyrobil Kamil Ešner z Nového Boru a plechový korpus Krista pan Pokorný z Děčína. Finanční prostředky na obnovu památky poskytl Městský úřad ve Cvikově.

Velenice - kaplička v údolí pod Brnišťským vrchem

Kaplička stojí v údolí pod Brnišťským vrchem u cesty, vedoucí od Velenic k silnici z Lindavy do Brniště.
Vysoká kaplička s výklenkem, v němž je na kamenné desce poškozený vystouplý reliéf Ukřižování, nesoucí stopy štafírování. Na průčelí kapličky jsou po stranách výklenku vystouplé svislé sloupky s hlavicí. Kapličku završuje podstřešní římsa, na předním štítě je nika pro sošku. Střecha je z bobrovek.

Kaplička u Velenic pod Brnišťským vrchem

Oprava kapličky, srpen-září 2006:

Před opravou byla celá kaplička zdevastovaná, chyběla omítka, části zdiva a pískovců. Střecha neexistovala a celé kapličce hrozila destrukce.

Při opravě byly chybějící části vyzděny, byla udělána střecha z nových bobrovek, kaplička byla nahozena a vymalována bílou barvou.

Opravu, kterou zaplatilo naše občanské sdružení, provedl člen sdružení Kamil Ešner.

Kaplička u Ždírce u odbočky cesty do Korců

Opravy kostelů na Českolipsku

Michal Panáček

I přes radikální snížení dotací, poskytovaných z rozpočtu Libereckého kraje, se v roce 2006 podařilo pokračovat v obnovách celkem šesti kostelů a jedné kaple, na nichž se pomocí podílelo naše občanské sdružení. Celkem bylo z dotačních titulů Libereckého kraje, Ministerstva kultury České republiky a za přispění města Doksy a obcí Chlum a Stvolínky získáno 1 890 tis. Kč. Značnou část těchto prostředků představovala dotace 550 tis. Kč z Programu záchrany architektonického dědictví na obnovu kostela v Brenné. Možná největším úspěchem stavební sezóny 2006 ale bylo zahájení obnovy a celkové rekonstrukce střechy a krovu kostela sv. Vojtěcha v Kruhu, který má po požáru v 90. letech pouze provizorní střechu, jejíž životnost se již naplňuje a kostel se dostává do havarijního stavu. Na obnovu kostela byla zároveň podána žádost o zařazení do Programu záchrany architektonického dědictví na rok 2007.

Brenná - kostel sv. Jana Křtitele

Brenná, kostel sv. Jana Křtitele, obnovené provizorní zakrytí věže.

Brenná, kostel sv. Jana Křtitele, lešenové věže v lodi kostela podpírající strop a krov.

Brenná, kostel sv. Jana Křtitele, detail zachycení plných vazeb krovu pomocí ocelových lan.

Protože stav stropních a krovových konstrukcí se od posledních zabezpečovacích prací v roce 2004 opět zhoršil bylo nutné veškeré prostředky věnovat na jejich statické zabezpečení. V prostoru lodi byly postaveny dvě lešenové věže, které podepřely konstrukci falešné dřevěné klenby a pomocí nichž byla do krovu vložena pomocná trámová konstrukce vynášející nejpoškozenější místa krovu. Plné vazby krovu byly zároveň staženy ocelovými lany s rektifikačními spojkami. Kompletně byla obnovena provizorní střecha věže, protože původní byla zničena větrnou bouří, a byla zabedněna velká okna ve zvonovém patře.

Drchlava - kostel sv. Mikuláše

Kvůli omezeným finančním prostředkům bylo rozhodnuto o opravě pouze další části havarijní stropní konstrukce nad lodí kostela. Starý strop byl odstraněn, byla vyměněna většina trámů a položen nový záklop. Zespodu bylo připraveno nové prkenné podbití pro stropní podhled. Na opravu kostela finančně přispěla obec Chlum.

Drchlava, kostel sv. Mikuláše, pohled na opravený další úsek stropu kostela.

Drchlava, kostel sv. Mikuláše, detail nového záklopu a obnovených táhel stropních trámů.

Horky, kaple Nanebevzetí P. Marie, stav po rekonstrukci omítkového pláště.

Horky - kaple Nanebevzetí P. Marie

V roce 2006 byl v hrubé podobě obnoven celkový vnější plášť kaple. Dožilé omítky byly sejmuty a nahozeny nové jednovrstvé vápenné hlazené dřevem. Staticky bylo zajištěno vyklánějící se západní průčelí. Kamenicky byly opraveny zdobné prvky štítu. Na náklady obyvatel obce byla vyrobena a osazena nová okna a dveře. Nepodařilo se dokončit opravu soklu a fasádní nátěr.

Chlum - kostel sv. Jiří

Po nedávné opravě střechy a výměně její krytiny nebyla dokončena část nad presbytářem a nekvalitně byly provedeny některé detaily. V loňském roce se podařilo tyto nedostatky odstranit. Nad presbytářem byla položena nová bobrovková krytina a byly provedeny drobné opravy krovu. Opravena byla volská oka na střeše nad lodí kostela a nově vymazán byl hřeben. Oplechována byla volutová křídla štítu západního průčelí. Na opravu kostela finančně přispěla obec Chlum.

Chlum, kostel sv. Jiří, nová bobrovková krytina nad presbytářem.

Kruh - kostel sv. Vojtěcha

Práce se soustředily na zabezpečení kostela tak aby do něj nezatékalo a na přípravu pro zahájení stavby nového krovu a nové střechy. Nad lodí byla na stávající provizorní konstrukci krovu položena nová lepenková krytina a byly přezděny koruny obvodového zdiva. Nad sakristií a nad válcovým tubusem točitého schodiště byly vybudovány provizorní střechy. Na opravu kostela finančně přispělo město Doksy.

Kruh, kostel sv. Vojtěcha, nové provizorní zastřešení sakristie a točitého schodiště.

Kruh, kostel sv. Vojtěcha, pohled na novou lepenkovou krytinu střechy nad lodí.

Kruh, kostel sv. Vojtěcha, přezděná koruna zdiva obvodové stěny lodi.

Nový Šidlov - kaple sv. Valentýna

V roce 2006 se podařilo získat od Nadace VIA 40.000,-Kč na zahájení opravy krovu a střechy kaple. Dřevo a trámy na opravu krovu věnoval Městský úřad Zákupy. Nový krov s bedněním zhotovila firma Tomáše Hlaváčka z Litoměřic za částku 46.660,-Kč, částku 6.600,-Kč zaplatilo naše občanské sdružení, které je vlastníkem kaple. Nový krov byl zajištěn plachtou tak aby do kaple nezatékalo.

Pavlovice - kostel Nanebevzetí P. Marie

Přestože obec Jestřebí věnovala na opravu krovu kostela potřebné dřevo, díky velmi omezeným finančním prostředkům se podařila pouze částečná oprava krovu presbytáře.

Nový Šidlov, kaple sv. Valentýna, pohled na nový krov střechy.

Nový Šidlov, kaple sv. Valentýna, pohled na nový krov zezadu.

Pavlovice, kostel Nanebevzetí P. Marie, tesařské opravy v krovu presbytáře.

Pavlovice, kostel Nanebevzetí P. Marie, tesařské opravy v krovu presbytáře.

Stvolínky - kostel Všech Svatých

V roce 2006 se pokračovalo ve výměně krytiny nad závěrovým kuželem presbytáře včetně souvisejících tesařských oprav krovu. Kompletně obnovena byla střecha nad sakristií, kde byly tesařsky opraveny a zčásti vyměněny krovy, položena nová bobrovková krytina a provedeny drobné související zednické práce. Dokončena byla rovněž hrubá podlaha patra sakristie. Okna presbytáře se zbytky vitráží byla zvenku zakryta dřevěným bedněním, aby nedocházelo k jejich dalšímu poškozování. Na opravu kostela finančně přispěla obec Stvolínky.

Detailní pohled na novou krytinu nad presbytářem.

Stvolínky, kostel Všech Svatých, pohled na novou bobrovkovou krytinu nad presbytářem a nad sakristií a na zabedněná okna presbytáře.

Stvolínky, kostel Všech Svatých, pohled do opraveného krovu střechy nad sakristií.

Ze života sdružení - přehled akcí

Přehled akcí v roce 2006

1.1. - Novoroční bohoslužba v Bořejově
4.2. - 1. spolkový bál v Blatcích
26.3. - Svatohaštalské setkání ve Ždírci
9.4. - Bohoslužba Květné neděle v Bořejově
16.4. - Koncert skupiny SoliDeo na Ostrém u Úštěku
17.4. - Velikonoční bohoslužba a koncert SoliDeo v Bořejově
13.-14.5. - Konference „Kaplička na návsi, křížek v polích“ na téma: místní komunita a péče o drobné památky v České Lípě
25.5. - Slavnostní večer k 15. výročí vzniku Nadace OF v Praze
10.6. - Táborák na faře v Dolní Krupé
23.6. - Bohoslužba v Bořejově a táborák ve Ždíreckém Dolu
24.6. - Převzetí ocenění „Poděkovaní starostky České Lípy“
24.6. - Výstup na Sedlo po stopách Bohuslava Balbína
22.7. - Svatba Mirka Pröllera a Petry Dvořákové na Ostrém
29.7. - Svatojakubská pouť v Bořejově
10.9. - Koncert Komorního orchestru Dvořákova kraje v Bořejově
30.9.-1.10. - Setkání přátel drobných památek v Krásné Lípě
7.10. - Výlet na Blaník a do Vlašimi
29.10. - Dušičková pouť a koncert Zdeny Mudrové v Bořejově
2.12. - Koncert skupiny SoliDeo v Dolní Krupé
10.12. - Adventní koncert skupiny SoliDeo v Konojedech
23.12. - Vánoční setkání u Betlémského světla v Bořejově

Novoroční bohoslužba v Bořejově

Neděle 1.1.2006

Nový rok 2006 jsme přivítali tradiční novoroční bohoslužbou v bořejovském kostele sv. Jakuba.

1. spolkový bál v Blatcích

Sobota 4. 2. 2006

Již v létě roku 2005 jsme se rozhodli, že bychom mohli uspořádat bál našeho občanského sdružení. Původně to měla být společná akce s občanským sdružením Pšovka, ale nakonec jsme ho zorganizovali sami. Vybrali jsme restauraci Pod Houskou v obci Blatce poblíž Bořejova, kde nám hospodský zdarma pronajal prostor restaurace.

Bál se konal v sobotu 4. února od 20.00 hodin. K tanci výborně hrála skupina STRATOS. Bálu se zúčastnilo přibližně 40 tanečníků, kteří vydrželi až do druhé hodiny ranní. Bál zpestřila i malá tombola. Výtěžek z tomboly a z dobrovolného vstupného byl použit na částečné pokrytí nákladů na pořádání akce. Určitě bychom rádi pořádali takové akce i v dalších letech.

1. spolkový bál v Blatcích

Svatohaštalské setkání ve Ždírci

Neděle 26. 3. 2006

Ve Ždírci se konalo první setkání našeho občanského sdružení při příležitosti svátku sv. Haštala, oblíbeného světce našeho faráře Honzy Jiřiště. Jednalo se i o jakési přivítání jara, protože kromě plesu sdružení nebyla od Nového roku žádná příležitost k setkání. Dostavili se i zástupci z občanského sdružení Pšovka. Honza Jiřiště nám rozdal grafický list s vyprávěním o sv. Haštalovi. Setkání proběhlo v krásně zrekonstruovaných

prostorách bývalé stáje domu Pigi a Čaroděje. Snědlo se velké množství chlebíčků a vypilo několik litrů dobrého červeného vína.

Bohoslužba Květné neděle v Bořejově

Neděle 9. dubna 2006

Bohoslužba byla zahájena ve 14.00 hodin u tzv. „Žlutého kamene“, což je velký dřevěný kříž ve skalním výklenku na křižovatce silnic poblíž restaurace Pod Houskou v Blatcích. Zde se sešlo téměř 40 účastníků, které přivítal Honza Jiřiště a požehnal jívové ratolesti (včetně dvou palmových ratolestí), které si účastníci přinesli. Po vysvětlení významu Květné neděle jsme se průvodem v čele s procesním křížem vydali údolím do kostela v Bořejově, kde čekali další návštěvníci bohoslužby. Zde Honza Jiřiště 3x udeřil křížem na dveře kostela a pak uvnitř pokračovala bohoslužba čtením Pašijí, kterého se ujali Irena Gosmanová, Aleš Krejča a Honza Jiřiště. Během mše se rozeznělo i Honzovo přenosné harmonium - kostelní varhany se stále opravují. Na závěr mše jsme poděkovali i Vojtovi Královi, který na zvonici instaloval nový vrcholový kříž - finanční prostředky věnoval Obecní úřad Ždírec. Honza Jiřiště nás informoval, že po několika letech byl konečně jmenován jako farář farnosti Bořejov, dosud měl funkci administrátora farnosti. Po mši jsme pak setrvali ještě v družné zábavě před kostelem.

Procesí do kostela sv. Jakuba v Bořejově

Koncert skupiny SoliDeo na Ostrém u Úštěku

Neděle 16. dubna 2006

Koncert se uskutečnil jako druhá letošní akce na Ostrém, po brigádě kterou zde zorganizovalo úštěcké sdružení. Bylo pravé aprílové počasí, přeháňky a vítr se střídaly se sluníčkem. Na koncert skupiny SoliDeo, která interpretuje středověkou a barokní hudbu na dobové nástroje, přišlo 35 diváků. Vzhledem k počasí byl koncert, trvající asi 45 minut, přesunut do interiéru jedné z kaplí. Pro rozevláté romanticko-máchovské duše byla kombinace místa, hudby a počasí opravdovým zážitkem.

Velikonoční bohoslužba a koncert SoliDeo v Bořejově

Pondělí 17. dubna 2005

Již třetí Velikonoční bohoslužba se v kostele sv. Jakuba Většího v Bořejově konala od 16.00 hodin za účasti asi 40 návštěvníků. Velikonoční počasí bylo proměnlivé, po nebi se honily mraky, občas zapršelo a na chvíli se objevila i duha. Krásný zážitek z bohoslužby, sloužené Honzou Jiřištěm, umocnila také sváteční květinová výzdoba, kterou pro všechny připravila Pigi. Po mši se od 17.00 hodin konal koncert skupiny SoliDeo, která interpretuje středověkou hudbu na dobové nástroje. Závěr patřil jako obvykle společnému setkání před kostelem, při němž došlo i na ochutnávání Velikonočních sladkostí.

Koncert skupiny SoliDeo v Bořejově

Konference „Kaplička na návsi, křížek v polích“ na téma: místní komunita a péče o drobné památky

Víkend 13. - 14. května 2006

V roce 2005 vznikla myšlenka uspořádat konferenci o drobných památkách v České Lípě. Dohodli jsme se na tom s paní Jarmilou Štogrovou, která v roce 2004 pořádala setkání přátel drobných památek v České katolické knihovně v Praze. Letošní konference proběhla v květnu v prostorách Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě.

Sobota 13.5.2006

Konference začala v 9.30 hodin v prostorách klubovny Vlastivědného muzea a galerie. Po přivítání ředitelem muzea ing. Z. Vitáčkem, pí. J. Štogrovou a p. M. Pröllerem byl uveden příspěvek etnografa muzea Jaroslava Slabého o historii a současnosti dokumentace památek v českolipském muzeu, zároveň byl i předveden a nabídnut případným zájemcům počítačový program pro evidenci památek. Následoval příspěvek p. Aleše Palána, redaktora Katolického týdeníku, který promluvil na téma mediální a knižní prezentace drobných sakrálních památek a představil i soutěž, kterou uvedený týdeník uspořádal na téma drobných památek. Velký ohlas sklidil příspěvek Natálie Belisové ze Správy Národního parku České Švýcarsko, která uvedla příklady oprav památek a způsob získávání finančních prostředků na tyto opravy v národním parku. Petr Juřák z Muzea Beskyd z Frýdku-Místku předvedl na příkladu jedné z obcí Frýdecko-Místecka počet, stav a druh tamních drobných památek. Dopolední blok, který řídil Miroslav Pröller pak završil p. Josef Jiřička ze Správy Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava zprávou o obnově drobných sakrálních památek na Šumavě.

Polední přestávka byla vyplněna obědem, prohlídkou muzea a také přilehlé klášterní zahrady s instalovanými drobnými památkami, která byla právě tento den slavnostně otevřena po rekonstrukci pro veřejnost.

První odpolední blok řídil p. Josef Štogr a jako prvního uvedl katolického kněze P. Josefa Hurta z Mostu, který promluvil na téma dobrovolné iniciativy severních Čech v ochraně památek a přístup Litoměřického biskupství k této problematice. Josef Štogr měl příspěvek na téma filantropie a místního dárcovství; Jan Moravec z Českého svazu ochránců památek uvedl zkušenost s pozemkovými spolky v souvislosti s drobnými památkami. Za omluveného Jindřicha Nuska z vlašimského Muzea Podblanicka přečetla příspěvek na téma „historické struktury krajiny a obnova drobných památek“ Jarmila Štogrová.

Následovala odpolední přestávka a po ní poslední blok příspěvků vedený pí. Jarmilou Štogrovou. Irena Bukačová z Muzea v Mariánské Týnici

Konference ve Vlastivědném muzeu v České Lípě

přispěla referátem o souvislosti drobných památek a krajiny. Miroslav Pröller z občanského sdružení Drobné památky severních Čech se podělil o zkušenosti z činnosti sdružení, které se zabývá dokumentací a obnovou drobných památek, získáváním finančních prostředků na velké sakrální objekty a hledáním nového využití pro opuštěné kostely a kaple. Martin

Šerák z Památkářské obce českokrumlovské měl obsáhlý příspěvek o problematice litinových křížů, jejich původu, využití a konzervaci. Poslední příspěvek pronesl Petr Císařovský z občanského sdružení Pšovka - okrašlovacího spolku Kokořínska o činnosti tohoto sdružení a o projektu 100 křížů pro Severní Čechy. Následovalo setkání v kuloárech a posezení v Klášterní restauraci.

Během konference bylo k dispozici bezplatné občerstvení a bylo zde také možno zakoupit několik zajímavých publikací o drobných památkách. Konference se zúčastnilo 63 zájemců z celé ČR. Uspořádání konference významně pomohl příspěvek od Nadace VIA, na organizaci akce se z našeho sdružení podíleli Jirka Kühn, Míša Komersová, Petra Dvořáková a Mirek Pröller. Pro zájemce bylo zajištěno ubytování v Hotelu Lípa.

Neděle 14.5.2006

Pro zájemce byl v neděli uspořádán výlet po památkách Zákupska. V 10 hodin se na českolipském náměstí sešlo celkem 34 účastníků. Vyrazili jsme kolem sídliště Špičák směrem na Písečnou a cestou jsme si ukázali několik míst, na kterých stály zaniklé drobné památky.

Zastávka u kaple sv. Valentýna v Novém Šidlově

V Písečné jsme si prohlédli opravený výklenek s křížem, smírčí kříž a zcela nově postavenou kapličku Nejsvětější Trojice u vodárny. Dále jsme pokračovali do Nového Šidlova, kde jsme se sešli u naší kaple sv. Valentýna s P. Janem Jiřištěm z Bělé pod Bezdězem. Honza nás seznámil s osudy

sv. Valentýna, pohovořil o své spolupráci s naším občanským sdružením a celé společné setkání završil krátkou pobožností. Poté naše cesta pokračovala údolím do Starého Šidlova a na louku nad obcí, kde náš člen Kamil Ešner právě opravuje kapličku. V Lasvicích jsme navštívili křížový kámen, prohlédli si práce na kapli, kterou obnovují naši členové manželé Jandlovi a polní cestou jsme se dostali do Nových Zákup. Kolem opraveného výklenku u mostu přes Svitávku jsme došli do Zákup, odkud většina účastníků odjela do České Lípy vlakem v 16.05 a zbývající účastníci o hodinu později autobusem.

Konference i výlet se podle účastníků velmi vydařily, za což patří všem organizátorům poděkování. Z příspěvků konference byl vydán almanach.

Slavnostní večer k 15. výročí vzniku Nadace OF v Praze

Čtvrtek 25. května 2006

Mirek Pröller, jako zástupce našeho sdružení, které bylo jedním z několika nejúspěšnějších příjemců grantů, byl pozván na slavnostní večer Nadace Občanského fóra v Rezidenci Amerického velvyslance v Praze dne 25.5.2006. Po osobním přivítání p. Velvyslancem Spojených států amerických W. J. Cabanisem následoval proslov ředitelky Nadace OF pí. D. Havlové. Spolupracovníkům Nadace OF byly předány pamětní medaile a večer pokračoval koncertem vážné hudby. V prostorách rezidence byla uspořádána malá výstavka obnovených památek na které přispěla Nadace OF, mezi nimi i několik památek opravených naším občanským sdružením.

Táborák na faře v Dolní Krupé

Sobota 10. června 2006

Členové našeho občanského sdružení měli poprvé příležitost seznámit se s objektem fary v Dolní Krupé, kterou nám nabídl k pronájmu správce farnosti Honza Jiřiště. Možnosti prohlédnout si tento krásný objekt využilo 13 členů sdružení a jejich rodinných příslušníků. Honza Jiřiště nám ukázal i kostel a vyprávění o jeho historii doplnil hrou na kostelní varhany.

Setkání pokračovalo až do večera posezením u táboráku.

Táborák na faře v Dolní Krupé

Táborák ve Ždíreckém Dolu

Bohoslužba v Bořejově a táborák ve Ždíreckém Dolu

Pátek 23. června 2006

V kostele sv. Jakuba v Bořejově se konala mše, která navazovala na podobné akce z předchozích let, při nichž je vždy kolem svátku sv. Jana Křtitele v okolí Bořejova požehnána některá obnovená drobná sakrální památka. Tentokrát byl v rámci mše požehnán nový obraz sv. Jana Křtitele, určený do výklenku ve Ždíreckém Dole jako náhrada obrázku, ukradeného loni na jaře. Obraz namalovala naše členka Irena Gosmanová.

Po mši jsme se přesunuli na samotu ve Ždíreckém Dolu, kde proběhl tradiční táborový oheň, kterého se zúčastnilo asi 20 lidí. Počasí nám jako vždy velmi přálo a tak po povedeném táboráku šli někteří z nás spát až za svítání.

Převzetí ocenění „Poděkovaní starostky České Lípy“

Sobota 24. června 2006

V rámci „Dnů města Česká Lípa“ byly již popáté předávána ocenění „Poděkování starostky“, občanům města Česká Lípa v kategoriích kultura, sport, mládež a podnikání. Ocenění se předávala při slavnostním setkání ve sklepení hradu Lipý. Samotnému předávání předcházel krátký koncert lidové hudby upravené pro čelo a xylofon. V kategorii kultura bylo ocenění - žlutá plastika od akad. sochaře Pavla Wernera a pamětní list od akad. malíře Michala Weina - předáno předsedovi našeho občanského sdružení Miroslavu Pröllerovi. Je to ocenění práce celého našeho sdružení při obnově a záchraně sakrálních památek našeho regionu. Ocenění předala starostka města Hana Moudrá a místostarosta Jan Stejskal.

Výstup na Sedlo po stopách Bohuslava Balbína

Sobota 24. června 2006

V den svátku sv. Jana Křtitele jsme se rozhodli vyrazit po stopách Jezuity a vlastivědce Bohuslava Balbína na vrch Sedlo u Úštěka. Bohuslav Balbín tam vystoupil roku 1679 se svými spolubratry z Liběšic a takto popisuje své zážitky v knize „Krásy a bohatství České země“:

„Povím příhodu ze své někdejší návštěvy této hory. Právě na den sv. Jana Křtitele jsem s několika druhy vystoupil na začátku večera na horu Sedlo, abychom, až se setmí, za noci pozorovali z hory ohně - pokud to bude možné - zářící po celých Čechách. Nikoli v předcházející den, ale přímo ve chvíli svátečního klidu, kdy čeleď je osvobozena od práce kdy venkovská mládež a většina vesničanů zřizuje hranice. Spatřili jsme nádhernou podívanou a já se nepamatuji, že bych byl v tomto směru viděl něco krásnějšího. Neexistuje obec, osada, městečko ani město, jež by na sv. Jana

nezapálilo slavnostní ohně. Často vznikají na stejném místě dvě i více hranic, jež mládež přeskakuje, zatímco celá ves tleská. To vše bylo pod našima nohama, a protože noc tomu pomáhala, byl to překrásný pohled, řekl bys, že obloha s hvězdami sestoupila na zem, podívaná to byla o to příjemnější, že na zemi bylo možno spatřit ještě více hvězd, ale stíny se pohybem přeskakující mládeže ustavičně měnily, takže se zdálo, jako by i hranice poskakovaly. Při nejlepší vůli nedovedu slovy vylíčit tak krásný pohled. To, co připojuji, je docela nepodstatné, ale těm, kdož to zažili nebo později slyšeli, se to zdálo zábavné. Když jsme oči dostatečně nasytili podívanou, obrátili jsme svou pozornost ke kručícímu žaludku i přikázali jsme sluhům, aby rozložili vše, co jsme přinesli. Bylo to pečené maso, chléb, pivo, víno a podobně. Provázeli nás dva psi z Liběšic, které také trápil hlad. A tak když ve své hltavosti spořádali podávaný pokrm až na holé kosti, začala je pálit žáha, dostali žízeň a ohlíželi se po vodě. Sedlo na vrcholu vodu nemá, opodál na úpatí kopce ovšem vytéká potok. Psi běhali sem a tam, hledali a zase se vraceli k pánům, avšak poznali, že není bezpečné opustit je v lesích a ve tmě. Pochopili jsme, co chtějí jejich otevřené tlamy a co nám ukazují vyplazenými jazyky, a aby byli ještě žíznivější, naházeli jsme jim kosti, maso i chléb, což oni chtivě sežrali beze strachu, co se stane. Konečně se samou žízní dali na útěk. Tehdy jsem do jedné skalní dutiny za námi nalil pivo a do druhé víno. Psi se vrátili stejně žízniví. Zavětřili dvakrát, třikrát, ucítili pach piva a vína, opět se rozběhli hledat vodu, jenže jídlo je pálilo v útrobách tak, že je to trápení přemohlo. Pivo zavrhli hned na začátku, vrhli se tedy k vínu a jen trochu okusili, dožadovali se nové a nové dávky. Pod vlivem nápoje nám oba předváděli neuvěřitelné kousky: vrávorali, padali, olizovali nám ruce, štěkali bez příčiny a konečně se s námi vrátili domů. Potom se jako opilci zvrátili na hřbet a s chrápáním odpočívali. Příští den jsem nalil trošičku vína do misky, aby si vzpomněli na včerejší mok. Jeden pes přičichl k vínu a okamžitě utekl, druhý nezaváhal ani chvíli, vypil chtivě tekutinu do poslední kapky a i nadále - dokud žil - toužil ustavičně po vínu. Obvykle vylizoval ze země kapičky vína, ulité z pohárů. Toto jsem tedy vypověděl při vzpomínce na horu Sedlo. Snad to nebylo tak nevhodné.“

Sedm účastníků (a 1 pes) vyrazilo v 19.30 hodin z lesního parkoviště nad Lovečkovicemi po turistické značce na Sedlo. Rovinatou asfaltovou cestu brzy vystřídala lesní pěšinka do prudkého kopce, která se v horních partiích proplétala mezi skalami. I když už bylo navečer, bylo velké teplo. Na vrchol jsme dorazili ve 20.40 hodin a z malého skaliska se nám rozevřel výhled na České Středohoří se západem slunce. To byla výborná atmosféra pro otevření červeného vína a přečtení popisu výstupu na Sedlo od Bohuslava Balbína. Bohužel žíznivá fena Peggy, která zde byla s námi, asi tak velkou žízeň neměla, protože nabízené víno odmítla a tak jsme byli na rozdíl

od Balbína ochuzeni o zážitek s „veselým“ pejskem. Po západu slunce jsme navštívili ještě druhou vyhlídku, ze které je výhled směrem k jihu na Říp a Úštěk. Soumrakem jsme pak sestupovali úbočím kopce a na cestu nám svítili svatojánští broučci - světlušky. Po rozloučení jsme odjeli do svých domovů. Byla to moc pěkná akce a snad založila tradici i pro budoucnost.

Ze svatojánského výstupu na Sedlo u Úštěku

Svatba Mirka Pröllera a Petry Dvořákové na Ostrém

Sobota 22. července 2006

V sobotu 22. července se na Ostrém u Úštěku konala další slavnostní událost. Tentokrát to nebyl koncert ani divadlo, ale svatba předsedy sdružení Mirka Pröllera a Petry Dvořákové. Kolem půl třetí se v osadě pod Kalvárií začali scházet první svatebčané, které čekal sice krátký, ale v horkém letním odpoledni přece jen trochu náročnější výstup na vrchol kopce. Třicetistupňové vedro naštěstí zpříjemnil mírný větřík, takže celý obřad na prostranství mezi kapličkami proběhl v příjemné sváteční náladě. Novomanžele oddávala místostarostka Úštěku paní Marie Trnková a o hudební doprovod se postarala skupina Helikoptrio z České Lípy.

Svatba Mirka Pröllera na Ostrém u Úštěku

Po skončení obřadu se většina svatebčanů přesunula do kostela Nanebevzetí Panny Marie v Konojedech, v jehož prostorách zahrála skupina Helikoptrio několik skladeb na počest novomanželů. Ještě před koncertem vystoupil Jan Nepomuk Jiřiště s malým blahopřáním a krátkým příspěvkem k historii a osudům kostela.

Potom již čekala na svatebčany večerní hostina s hudbou a tancem, která proběhla v areálu Kynologického klubu v České Lípě na Slovance. Zde bylo možné příjemně posedět v sále nebo venku pod stromy, k dispozici byla hojnost jídla i pití a k tanci až do půlnoci výborně hrála skupina Stratos.

Svatba se velmi vydařila, Mirkova organizace byla perfektní, všechno klapalo k naprosté spokojenosti a šťastně se podařilo vypátrat i unesenou nevěstu. Všichni se dobře bavili, k našemu obveselení významně přispěli

i nejmladší účastníci a družičky, kteří vydrželi svěží až do pozdního večera a nevyhýbali se ani zpěvu a tanci.

Petře i Mirkovi srdečně blahopřejeme a na jejich společné životní pouti přejeme mnoho radosti a štěstí.

Svatební hostina s tancem v České Lípě

Svatojakubská pouť v Bořejově

Sobota 29. července 2006

V pořadí čtvrtá Svatojakubská pouť se uskutečnila v kostele sv. Jakuba v Bořejově v sobotu 29. července od 10 hodin. Účast byla neobyčejně velká - kolem 70 lidí včetně členů obou občanských sdružení, starajících se o kostel. Po skončení mše svaté, kterou sloužil Jan Nepomuk Jiřiště, přišlo všem k chuti malé občerstvení, připravené některými účastníky poutě. Letošní novinkou byly dva stánky s občerstvením, ve kterých bylo možné koupit párky, kuřata i steaky, k tomu 2 druhy piva, kávu nebo nealkoholické nápoje a také pouťové perníčky i jiné sladkosti. Prodával se také místní med, drobné předměty s náboženskou tématikou a každý si mohl koupit štěstíčko z pouti, jehož zakoupením přispěl na kostel. Připraveno bylo i venkovní posezení, při němž hrál k dobré náladě harmonikář. Setkání bylo velice příjemné a protáhlo se až do odpoledních hodin.

Svatojakubská pouť v Bořejově

Koncert Komorního orchestru Dvořákova kraje v Bořejově

Neděle 10. září 2006

Letos již potřetí se v kostele sv. Jakuba v Bořejově uskutečnil koncert Komorního orchestru Dvořákova kraje z Kralup nad Vltavou, který zde měl již v minulosti velký úspěch. Koncert se konal za krásného slunečného počasí

od 15.00 hodin a přišlo na něj kolem 40 posluchačů, kteří si poslechli skladby barokní i současné. Po koncertě bylo tradiční občerstvení před kostelem.

Koncert Komorního orchestru Dvořákova kraje v Bořejově

Setkání přátel drobných památek v Krásné Lípě

Víkend 30. září - 1. října 2006

O prvním podzimním víkendu se v kulturním domě v Krásné Lípě uskutečnilo setkání přátel drobných sakrálních památek, které bylo po květnové konferenci v České Lípě další příležitostí k setkání všech zájemců o tuto problematiku.

Sobota byla věnována přednáškám, zaměřeným hlavně na praktické postupy a způsoby oprav drobných památek, jejich kamenných, dřevěných i kovových částí a venkovních maleb. Program doplnily dvě diskuse věnované přemisťování památek a problematice obnovování nápisů, jeho součástí byla i vernisáž výstavy „Dík patronům... obnova sakrálních zastavení“, která proběhla po obědě v galerii informačního střediska na náměstí.

Setkání přátel drobných sakrálních památek v Krásné Lípě

Setkání se zúčastnilo přibližně 40 zájemců, 6 z nich bylo z našeho občanského sdružení.

Na neděli byla připravena exkurze po drobných památkách v okolí Rynartic a Jetřichovic. Její program byl bohužel poněkud poznamenán vytrvalým deštěm, ale i tak byla pro všech 8 účastníků velmi zajímavá. Prošli jsme se krásnými lesy, mezi skalami, po prastarých kostelních a obchodních stezkách, a přitom se seznámili s několika pěknými drobnými památkami, které byly nedávno opraveny, nebo na svou obnovu teprve čekají. U každé z nich jsme si také vyslechli zajímavý příběh, který se k památce váže.
Setkání proběhlo v pěkném prostředí a přátelské atmosféře, takže domů jsme odjížděli s pocitem příjemně stráveného víkendu. Poděkování za to patří všem přednášejícím i organizátorům a především Natálii Belisové ze Správy Národního parku České Švýcarsko, která celé setkání připravila a po oba dny se starala o jeho hladký průběh.

Výlet na Blaník a do Vlašimi

Sobota 7. 10. 2006

Náš tradiční podzimní výlet s farářem Honzou Jiřištěm vedl tentokrát do krajin vzdálených - na Podblanicko. Jelo nás celkem 18 pronajatým autobusem. Vyráželi jsme brzy ráno z několika zastávek na kterých nás autobus vyzvedl. Jelo se po trase K. Šenov - N. Bor - Č. Lípa - Doksy - Bělá p. Bezdězem - Kolín - Vlašim - Louňovice pod Blaníkem. Na parkovišti nad

Louňovicemi, kam jsme dorazili v 10.30 hodin, nás čekala rodina Tomáše Tichého, která byla nedaleko odtud na návštěvě. Ačkoliv bylo celou cestu autobusem zamračeno a chvíli i pršelo, zde bylo příjemně a svítilo slunce. Výstup na vrchol Blaníku byl prudký, ale pro nás - zvyklé na kopce Českého Středohoří a Lužických hor - překvapivě krátký. Na vrcholu jsme navštívili dřevěnou rozhlednu, která má tvar husitské hlásky. Výhled byl pěkný, ale Bezděz je Bezděz... Potom nám Honza Jiřiště povyprávěl o historii Blaníku a legendách, kterými je opředen. Z Blaníku jsme šli po značce na Malý Blaník, kde jsou romantické rozvaliny kostela sv. Máří Magdalény. Po krátkém deštíčku jsme se vrátili k autobusu a přesunuli se do Vlašimi, kde jsme si v zámku prohlédli Muzeum Podblanicka se zajímavou výstavou zbraní a střeliva místní firmy Sellier. Zbytek času do 16. hodiny jsme strávili v zámecké restauraci, kde jsme se důkladně posilnili. Cesta zpět proběhla bez komplikací a před 19. hodinou jsme byli doma.

Výlet na Blaník

Dušičková pouť a koncert Zdeny Mudrové v Bořejově

Neděle 29. října 2006

Pravidelná dušičková pouť se v kostele sv. Jakuba v Bořejově konala za celkem teplého a příjemného počasí. Po mši se konal asi 40 minutový houslový koncert členky Státní opery v Praze pí. Zdeny Mudrové. Vzhledem ke změně času provázel koncert při svíčkách soumrak.

Koncert skupiny SoliDeo v Dolní Krupé

Sobota 2. prosince 2006

Adventní koncert v kostele v Dolní Krupé, kde má naše občanské sdružení zapůjčenou budovu fary, jsme pořádali spolu s Obecním úřadem Dolní Krupá, který také hradil náklady na koncert. Skupina SoliDeo, která interpretuje středověkou hudbu na dobové nástroje, zahrála adventní písně od středověku až do počátku 18. století. Koncert měl v téměř plném kostele velký úspěch.

Adventní koncert skupiny SoliDeo v Konojedech

Neděle 10. prosince 2006

Letošní první koncert v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Konojedech byl adventní a konal se na druhou adventní neděli. Koncertu předcházel sobotní úklid kostela, kterého se zúčastnilo 8 členů sdružení a příznivců. Nedělní koncert provázelo polojasné, poměrně teplé podzimní počasí. Adventní koncert skupiny SoliDeo zahrnoval skladby od baroka po 18. století. Koncertu se zúčastnilo 70 posluchačů. Polovinu nákladů na koncert hradil Městský úřad Úštěk a zbytek byl zaplacen z dobrovolného vstupného.

Adventní koncert v Konojedech

Vánoční setkání u Betlémského světla v Bořejově

Sobota 23. prosince 2006

V pořadí počtvrté jsme se sešli k rozdávání Betlémského světla 23. prosince v kostele v Bořejově. Návštěvníků byl plný kostel a Betlémské světlo rozzářilo všechny svíčky. Honza Jiřiště sloužil krátkou sváteční pobožnost, při které ho doprovázel Vojta Král na kytaru. Setkání pak pokračovalo před kostelem ochutnáváním cukroví a popíjením tradičního svařeného vína.

Pobožnost při Betlémském světle v Bořejově

K dějinám obce a kostelíka sv. Jiří na Hradsku u Mšena

Jan Nepomuk Jiřiště

Sesterské občanské sdružení Pšovka - Okrášlovací spolek Kokořínska, jež spolu s Občanským sdružením Drobné památky severních Čech pomáhá pečovat o obnovu a oživení kostela sv. Jakuba v Bořejově, podniklo v roce 2006 opravu výklenkové kapličky sv. Jiří, stojící při staré cestě z Hradska do Kokořínského dolu. Při této příležitosti byly sepsány následující řádky, v nichž snad i někteří čtenáři tohoto almanachu naleznou své potěšení.

Obec Hradsko je velmi starou lokalitou, na jejímž území se původně rozkládalo pravěké, posléze též staroslovanské hradiště. Historik August Sedláček sem umísťuje hradiště Canburg, které bylo podle franckých letopisů na počátku 9. století marně obléháno.

Komendátní kostel sv. Jiří je původně raně gotický, za starých dob při něm bylo sídlo farnosti (plebánie). V nejstarších dobách bylo Hradsko součástí državy pražských johanitů a roku 1215 byla ves prodána německým rytířům. Roku 1254 učinil Ludvík, zemský komtur řádu německých rytířů, smlouvu s mistrem hospitálu sv. Františka v Praze (tj. pozdější Řád křižovníků s červenou hvězdou) o desátky, jež měly být vydávány z Hradska a z Řepína. Patrony kostela, nazývaného v církevních análech starých dob „Kanina nebo Hradištko“, se v letech 1357-1380 jmenují provinciálové německého řádu a poté r. 1383, 1413 a 1414 král Václav IV. Roku 1383 musela zdejší fara přispět obnosem 6 grošů na tažení Václava IV. do Říma. K roku 1384 máme zprávu o tom, že zdejší plebán odváděl pololetně 9 grošů papežského desátku. Za husitských bouří byla ves zpustošena a v této době patrně na čas osiřela i zdejší fara.

V době pohusitské patřilo Hradsko nejprve Berkům z Dubé. V 16. století náleželo ke statku Vysoká Libeň, příslušnému k panství Řepín. Vysokolibeňský statek koupil roku 1594 od Zikmunda Karlíka z Nežetic

za 36.500 kop míšeňských Tobiáš Hrzán z Harasova. Po Tobiášovi se toto zboží dostalo do vlastnictví Václava Hrzána. Pro účast ve stavovském odboji byl však Václav Hrzán 29. října 1622 odsouzen ke ztrátě polovice svého jmění. Dosud hrzánovské statky Vrutice a Vysoká Libeň (k níž v té době náleží i Hradsko) se tak dostávají do rukou Filipa Fabricia Plattera z Rosenfeldu, který je ještě téhož roku odkoupil do královské komory za 55.765 kop a 20 krejcarů. Zpráva, zanesená v Zemských deskách je zajímavá i v ohledu zdejších církevních dějin, jelikož se tu uvádí také „podací kostelní na Hradště“. To znamená, že v této době byl hradský kostel stále veden jako farní a náleželo k němu farářské místo, k jehož obsazování byl majitel oprávněn prezentovat duchovního.

O tom, že kostel na Hradsku měl ještě v 1. polovině 17. století svého duchovního správce, svědčí zpráva z roku 1640, kde se dovídáme o tom, že jej zde vydržovala řepínská vrchnost. Avšak již zakrátko poté, v letech 1650-52, jelikož kostel neměl žádné příjmy, připadl pod správu faráře ve Mšeně. Ve druhé polovině 17. století a posléze ve století 18. byla správa kostela přivtělena k faře řepínské[1] a později (nejspíše na sklonku 18. století v souvislosti s územně-církevními reformami) bylo Hradsko znovu, již natrvalo, připojeno k farnosti mšenské. Připomínka kněžského sídla na Hradsku se však dlouho udržela v místní paměti, neboť ještě na konci 19. století se zde uvádí místní název „Na kaplance“.

Roku 1874 došlo k velkým stavebním úpravám kostela. Starý a zřejmě již sešlý kostelík byl až na část jižního zdiva snesen a místo něj byl postaven nový, v gotizujícím duchu. Současná topografická literatura popisuje hradský kostel jako jednolodní obdélnou stavbu s čtvercovým presbytářem, k němuž na severní straně přiléhá čtvercová sakristie. V západním průčelí je věžička, na jižní straně presbytáře zůstalo zachováno původní hrotité okénko s kružbou. Presbytář i loď jsou sklenuty křížovou žebrovou klenbou, sakristie křížově. Na hlavním oltáři stojí barokní predela s tabernáklem z 1. čtvrti 18. století, opatřená akantovou a stuhovou výzdobou. Nad ní je umístěn obraz sv. Jiří z 19. století.

V kostele se dále dochoval i pozdně gotický znakový náhrobník z roku 1496 (Podlahův soupis uvádí, že ze zbytku nápisu na něm lze přečíst slova „dědička kokořínská“). Vedle hlavního oltáře bývala hrobka s letopočtem 1190 (?, patrně spíše 1490), ostatky z ní byly v 60. letech 19. stol. vyzdviženy. Další náhrobek (Václava Berky z Dubé) sloužil na sklonku 19. století - v době kdy zdejší kraj popisoval Ludvík Böhm - jako schod

[1] Pro období 1671-1725 je tato příslušnost doložena tzv. Zpovědními seznamy arcidiecéze pražské.

u obecní nádržky. Jeden ze starých náhrobků byl též údajně převezen do hřbitovní kaple v Hoříně.

Hradský kostel míval i pozoruhodné zvony. Jeden z nich, o kterém se v Soupise památek zmiňuje Antonín Podlaha, byl opatřen nápisem „Pane bože day swobodu wšem, kdož tye milugy...“ Mezi jednotlivými slovy byly jako dělítka figurální reliéfy sv. Jiří, P. Marie, jednorožce a beránka s praporkem. Zbytek tohoto nápisu byl v Podlahově době již nečitelný, ale nepochybně jde o text husitské písně *Nuž křesťané viery pravé…*, složené táborským knězem Janem Čapkem: „Pane bože daj svobodu všem, ktož tě milují, ať vyznávají tvú pravdu všudy, kdež jsú koli po křesťanství“[2]. Těchto slov bývalo v nápisech na starých zvonech užíváno častěji, podobný zvon se zachoval např. v kostele v Gruntě u Kolína[3].

Ludvík Böhm uvádí ve své monografii ještě druhý hradský zvon s nápisem „Boze daj nám swobodu wssem nám zadostivym“ - asi z 15. stol.

Nynější hřbitov je na zbořeništi bývalého hradu; podle kostela směrem ke Kokořínskému údolí býval starý hřbitov pohanský.

Na kraji srázu při staré cestě do Kokořínského Dolu stojí barokní výklenková kaple. Býval v ní obraz sv. Jiří. Kaple byla údajně vystavěna na památku vítězství křesťanství nad pohanstvím. Dle jiné pověsti ji nechal zbudovat jistý křesťanský jezdec, který byl stíhán od pohanských nepřátel. Šťastně jim unikl a na místě, kde se již cítil být v bezpečí, pak na poděkování postavil kapličku sv. Jiří.

Kritickým rozborem obou těchto pověstí dojdeme k závěru, že lidová slovesnost pro ně nalezla látku v samotné svatojiřské legendě a v úctě, s tímto světcem spjaté. Proto zde připojujeme i několik poznámek o svatém Jiří, jehož patronát nese jak tato kaple, tak i samotný hradský kostel.

Svatý Jiří (Georgius) byl mučedníkem z římského vojska; v řecké ortodoxní církvi je nazýván „velkomučedníkem a praporečníkem“. Je

---

[2] viz Zdeněk NEJEDLÝ: *Dějiny husitského zpěvu*, kniha šestá - texty, Praha, 1956, s. 188-189, citovaný text je ve 13. sloce.

[3] viz Karel B. MÁDL: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okresu kolínském*, Praha, 1897, s. 12

skutečnou historickou osobností, ačkoli temnotu, která zahaluje podrobnosti z jeho života, nejsme již schopni plně osvětlit. První stopy kultu sv. Jiří ukazují do Kapadokie, jež měla být vlastí tohoto světce. Jiná tradice ovšem vidí místo jeho narození v Lyddě (r. 270?). Umučen - pravděpodobně sťat - byl nejspíše roku 303 za Diokleciánova pronásledování. Jako místo hrobu sv. Jiří se uvádí Diospolis.

Již dlouho před křížovými výpravami a předtím, než došlo k prvním literárním fixacím jeho zázraků, zpracovaných i do Legendy aurey, byl sv. Jiří ctěn jako mladý nepřemožitelný hrdina ve víře (miles christianus - křesťanský vojín) na Východě i na Západě, společně se světci evangelia. Panovníci z merovejské dynastie dováděli svůj rodokmen až k synu sv. Jiří. Již v nejstarších dobách mu bylo zasvěcováno množství kostelů (Regensburg, Praha, Říp atd.). Zmínku zasluhuje kostel El-Chader u Betléma, kam bývali přiváděni šílenci v poutech před svatojiřský oltář, aby zde strávili celou noc a tak došli uzdravení.

O světcových ostatcích hovoří opat Fulrad ze St. Denis ve své závěti. Hlava, která se do Říma dostala za papeže Zachariáše, je asi od roku 896 ve svatojiřském klášteře v Reichenau. Relikviář s paží světce je ve svatovítském pokladu v Praze. Další relikvie jsou v Halberstadtu (od 974), Weingartenu, Lorchu či v Georgenbergu u Aiblingu (zde údajně od r. 813).

Od časů krále Richarda Lví srdce je sv. Jiří patronem křižáků, jezdců, střelců a zbrojířů, vojáků, pocestných, obzvláště pak (řec. géórgos = rolník) sedláků a jejich majetku, z toho pak zvláště koní, kteří jsou také žehnáni při tzv. svatojiřských jízdách (Georgritt, např. o velikonočním pondělku v Traunsteinu; tyto jízdy jsou křesťanskou náhradou za starší pohanské obětní slavnosti - „Schimmelopfer“ a jarní rituály). Od dob synody oxfordské (1222) je sv. Jiří anglickým národním světcem.

Svátek sv. Jiří je v církevním kalendáři 23. dubna, u nás je kvůli svátku domácího světce Vojtěcha posunut na den následující (24. dubna). V řecké církvi se 3. listopadu slaví svátek přenesení ostatků do města Diospolis a posvěcení tamního kostela sv. Jiří; 27. října je v kalendáři východní církve připomínka zázraku s drakem. V blízkosti hlavního města Lasie, kde byl pohanský král Selbios z Kappadokie, přebýval hrozný drak. Ten svou tlamou i svými pařáty, ano už i svým jedovatým dechem, přinášel městu i vojsku mnohé ztráty. Král se uvolil denně mu obětovat malé dítě. Když padl los na jeho dceru,[4] Jiří draka usmrtil a obrátil krále i celý kraj k pravé víře.

---

[4] Některé legendy dávají této dceři jméno Markéta a ztotožňují ji se světicí téhož jména, v křesťanské ikonografii rovněž zobrazované s drakem.

Legenda o boji s drakem se objevuje v literatuře a umění až ve 12.-13. století, zatímco podání o zázracích světce lze vystopovat zpět až do století osmého, jde až k legendě sv. Theodora, která již v 9. století obsáhla jádro epizody o boji s drakem a v 11. století byla již daleko rozšířena. Obě legendy se váží ke všeobecnému motivu boje dobra se zlem, který prostřednictvím boje s drakem našel své vyjádření v mnoha životopisech svatých (srv. k tomu i biblické pasáže v Genesis 3,15; Daniel 14,26, Zjevení Janovo 12,7-9). V Martyriích je mimo to sám Dioklecián často označován jako „bythios drakón“ - možná, že právě v tom byl zcela bezprostřední popud k legendě o Jiřím - drakobijci.

Nejstarší zobrazení sv. Jiří jsou východního původu. Pro jejich posouzení je však zapotřebí opatrnosti, jelikož i na pohanských vyobrazeních se již od 5. stol. před Kristem objevuje výjev bojovníka proti příšeře a navíc vedle sv. Jiří je ještě celá řada dalších světců (někde se jich vypočítává až 55) zobrazována jako rytíř - jezdec a drakobijce. Atributem sv. Jiří je prapor s červeným křížem, řidčeji kolo (jako nástroj umučení). Pokud je znázorněn jako jezdec, objevuje se na bílém koni.

Pod patronátem sv. Jiří jsou také četné rytířské řády. Od 15. století byl svatý Jiří řazen do skupiny 14 sv. Pomocníků, kde je jeho pomoc vzývána při pochybnostech ve víře. Tzv. Jiřské tolary (Georgstaler) byly obzvláště za třicetileté války nošeny jako ochrana proti ranám. Na jedné straně mincí byl vyobrazen boj s drakem, na druhé Petrova loďka s nápisem okolo: „In tempestate securitas“.

Literatura

Tomáš V. BÍLEK: *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*, Díl I., Praha, 1882, s. 199

Ludvík BÖHM: *Královské věnné město Mělník a okres mělnický*, Mělník, 1892, s. 518-521

Franz Johann ENDLER: *Das soziale Wirken der katholischen Kirche in der Diözese Leitmeritz*, Wien, 1903, s. 349

R. HINDRINGER: *Georg, hl.*, in: *Lexikon für Theologie und Kirche*, Bd. IV., Freiburg i. Br. 1932, s.392-395

Katalog litoměřické diecéze AD 1997, Litoměřice, 1997, s. 142

Antonín PODLAHA: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okresu mělnickém*, Praha 1899, s. 35-37

Emanuel POCHE a kolektiv: *Umělecké památky Čech*, svazek první, Praha, 1977, s. 468

Josef V. ŠIMÁK (ed.): *Zpovědní seznamy arcidiecéze pražské*, I., Praha 1918

Nový obraz sv. Jana Křtitele ve Ždíreckém dole
namalovala Irena Gosmanová

ALMANACH 2006
Vydalo: občanské sdružení Drobné památky severních Čech
nákladem 100 výtisků; v České Lípě, 2007.
Editoval a graficky upravil: Jiří Kühn
Autoři textu a fotografií: Miroslav Pröller, Jan Nepomuk Jiřiště,
Michal Panáček, Jiří Kühn
Kontakt: Miroslav Pröller, Obč. sdružení Drobné památky severních Čech
Náměstí T. G. Masaryka 169; 470 01 Česká Lípa
tel.: 487 356 040, 603 976 223
e-mail: miroslav.proller@cmail.cz
http://www.pamatky.ceskalipa.org/